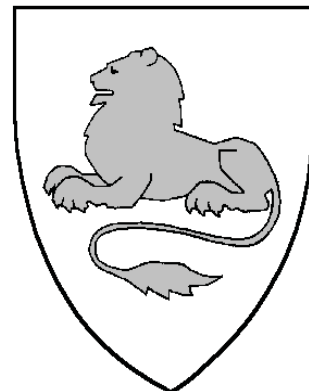

Rødøy kommune

Kystzoneplan

2001-2005

1. INNLEDNING

- 1.1 Rødøy kommune - kortfattet presentasjon
- 1.2 Bakgrunn for planen
- 1.3 Planarbeidet
- 1.4 Definisjon av planområde

2. UTFORDRINGER

- 2.1 Arealbruk og planlegging i kystsonen
- 2.2 Interessekonflikter
- 2.3 Nedbygging av strandsonen
- 2.4 Fiske og oppdrettsnæring
- 2.5 Regulering av arealbruken
- 2.6 Kystsoneplan
- 2.7 Byggeforbud i 100-metersbeltet
- 2.8 Forventninger til kystsoneplan i Rødøy

3. PLANFORUTSETNINGER OG RAMMEBETINGELSER

- 3.1 Sentrale lover om forvaltning av sjø-områder
- 3.2 Andre viktige lover
- 3.3 Sentrale retningslinjer og statlig politikk på området
- 3.4 Regionale planforutsetninger

4. SJØRETTA NÆRINGSANALYSE

- 4.1 Fiskeri
- 4.2 Avleddet fiskerivirksomhet
- 4.3 Oppdrett
- 4.4 Nye oppdrettsmuligheter

5. PLANBESKRIVELSE, HOVEDMÅL OG TILTAK

- 5.01 Fiskeri
- 5.02 Oppdrett
- 5.03 Reiseliv og turisme
- 5.04 Havner
- 5.05 Biologisk mangfold
- 5.06 Kulturminner og fortidsvern
- 5.07 Natur- og landskapsvern
- 5.08 Friluftsliv og rekreasjon
- 5.09 Reindrift
- 5.10 Vilt og laksefiske
- 5.11 Råstoffutvinning
- 5.12 Forurensingssituasjon
- 5.13 Dumpeplasser og vrakplasser
- 5.14 Viktige ledd i kommunikasjonssystemet
- 5.15 Forsvarets interesser
- 5.16 LNF-områder med allmenn byggetillatelse
- 5.17 Fraflyttede og inaktive områder
- 5.18 Vannkraftutbygging
- 5.19 Ilandføring av olje/gass fra kontinentalsokkelen
- 5.20 Myken-Valværområdet

6. BESTEMMELSER

- 6.1 Generelt
- 6.2 Retningslinjer i planen
- 6.3 Bindende bestemmelser

VEDLAGTE TEMAKART:

- 1. Fiskeri-interesser m/ registrerte kaste- og låssettingsplasser
- 2. Fiskeri-interesser m/ rekefelt, gyte- og oppvekstområder
- 3. Oppdretts-interesser (status 1996)
- 4. Havner
- 5. Reindrift
- 6. Valvær-Mykenområdet
- 7. Miljødata for oljevernberedskap (SINTEF 1991)
- 8. Vassdrag med anadrome laksefisk

VEDLEGG:

- 1. Oversikt / oppstilling, områder for akvakultur
- 2. Saksutredningen til kommunestyret (nr. MMI-158)

Forsidebilde: **Parti fra Rangsund med utsyn sørover leia** (Per A. Sperstad)

Planen vedtatt av Rødøy kommunestyre den 20. juni 2001, ksak 19/2001.

1. Innledning

- Eiendomsforholdene på sjøen har tradisjonelt vært allemannseie

1.1 RØDØY KOMMUNE - KORTFATTET BESKRIVELSE

Rødøy kommune ligger nord på Helgelandskysten - omtrent midt mellom Sandnessjøen og Bodø. På innersiden grenser kommunen mot det mektige Saltfjellet/Svartisenområdet, og på yttersiden mot det like mektige Atlanterhavet. Nabokommuner i sør er Træna og Lurøy, i øst Rana og i nord Meløy.

Rødøy er en vidstrakt kommune som består av geografisk oppdelte lokalsamfunn på flere øyer og inne i lange og trange fjorder. Det er ingen senterdannelser i kommunen eller i nærheten av kommunen. Nærmeste befolknings- og servicesentra er Mo i Rana.

Utnyttelsen av fiskeriressursene har vært bærebjelken i bosettingen og en har måttet ty til de naturgitte forutsetninger når en så etter gode havner for båt og bruk. Fiskerinæringa, innbefattet tradisjonelle fiskerier og oppdrett, er fortsatt den viktigste næringa i kommunen.

Folketallet pr. 1/1 2000 var på 1.570. Det betyr at folketallet er mer enn halvert siden 1950 da det bodde vel 3.200 mennesker i kommunen. Folketallsutviklingen i hele etterkrigstiden har vært en jevn tilbakegang med ca 1 % pr. år. Bare 3-4 enkeltår har folketallet vist stabilisering eller økning. Alders- og kjønnsbalansen er til utkantkommune å være meget tilfredsstillende.

1.2 BAKGRUNN FOR PLANLEGGINGEN

Etter PBL's § 20-1 skal kommunene " ... utføre en løpende kommuneplanlegging med sikte på å samordne den fysiske, økonomiske, sosiale og kulturelle utvikling innenfor sine områder". Denne lov tolkes slik at det gir kommunen rett, men ikke plikt, til å planlegge i sjøen.

For befolkningen i Rødøy kommune har sjøen tradisjonelt vært avgjørende som grunnlag for næring, bosetting og samferdsel. Som følge av nye næringer, spesielt oppdrettsnæringen, økt omfang av rekreasjon og friluftsliv i kystsonen, opplever vi i dag et større press på naturressursene enn tidligere.

En kystsoneplan er en plan som er utarbeidet etter plan- og bygningsloven for kyst- og sjøområdene som en del av kommunens arealdel. Plan- og bygningsloven (PBL) § I hjemler planlegging ut til grunnlinjen.

Planlegging i sjøområdene er ikke bare et redskap for å løse eksisterende konflikter, men også et hjelpemiddel for å ligge i forkant av en fremtidig utvikling.

Eiendomsforholdene på sjøen har tradisjonelt vært allemannseie, mens arealene til lands har et kjent mønster med basis i klare juridiske enheter. Selv om eiendomsrett og offentlig forvaltning i utgangspunktet er som på land, får de i praksis helt andre konsekvenser til sjøs. F.eks. er fiske og ferdsel, som er viktige utnyttingsmåter, ikke basert på eiendomsretten. Reguleringer blir derfor viktig for å styre arealbruken og løse konflikter.

Miljøverndepartementet og Fiskeridepartementet har utgitt et felles rundskriv som danner teknisk utgangspunkt for planleggingen (T-4/96).

1.3 ARBEIDET MED PLANEN

I 1991-92 ble det tatt initiativ til en interkommunal plan for de kommunene som var tilsluttet Ytre-Helgeland Regionråd. I 1993 startet arbeidet med kystsoneplanleggingen i kommunen, sammen med 17 andre Helgelandskommuner, fra Gildeskål i nord til Bindal i sør.

Hovedmålet med samarbeidsprosjektet var å få en helhetlig forvaltning av kyst- og sjøområdene på Helgeland, for å sikre mulighetene til en bedre utnyttelse av kystsonens potensiale.

I forbindelse med prosjektet ble det nedsatt en styringsgruppe og en referansegruppe.

Styringsgruppen (politisk sammensatt) var toppunktet i organisasjonen. Her ble den politiske delen og den praktiske delen bundet sammen. Prosjektets styringsgruppe bestod av representanter fra regionrådene og Nordland Fylkeskommune.

Referansegruppen ble hovedsakelig brukt for å drøfte faglige spørsmål. Hovedoppgaven for referansegruppen var å knytte kontakt med kompetanse og beslutningstakere fra fylkes- og statlig nivå. Gruppen bestod av representanter fra Fiskeridepartementet, Miljøverndepartementet, Fylkesveterinæren i Nordland, Nordland fylkeskommune, Fylkesmannen i Nordland og leder av styringsgruppen.

I Rødøy kommune ble det i mai 1993 opprettet en arbeidsgruppe og en styringsgruppe til å arbeide med kommunal kystsoneplan. Arbeidsgruppen bestod av næringssjef, som stod hovedansvarlig for arbeidet, miljøkonsulent og fiskerirettleder. Målsettingen for dette planarbeidet var " - å legge forholdene til rette slik at en unngår fremtidige konflikter mellom fiske, akvakultur og naturverninteresser".

Gjennom en planperiode på 3 år ble det holdt til sammen 27 møter med oppdretterne, fiskarlagene, distriktsfiskarlag og lokalutvalgene i kommunen. Etter dette ble det utarbeidet et arbeidsutkast til kystsoneplan (tekstdel uten arealbestemmelser) som i juni 1996 ble sendt på eksternt og lokal høring. Selv uten arealbestemmelser møtte dette utkastet sterk kritikk fra fiskerihold og innvendinger fra annet hold.

På denne bakgrunn og det faktum at Fylkesmannen hadde fremmet et forslag til Kystvernplan for Nordland inneholdende 3 verneområder i Rødøy, så var det ønskelig med en pause i kystsoneplanleggingen.

I 1998 startet prosessen så opp igjen gjennom arbeidet med revisjon av kommuneplanens arealdel som da forutsatte at sjøarealene skulle inngå. P.g.a. vakanse i stillinger er dette arbeidet blitt noe forsinket, men en har prioritert å få planen ferdig i løpet av høsten 2000.

Dette også på bakgrunn av at Stortinget gjorde seg ferdig med behandlingen av St. meld. nr. 43 i mai 2000 og signaler fra fiskeriministeren i samband med statsbudsjettet 2001 om at kommunene må ha et tilfredsstillende plangrunnlag for å kunne komme i betraktning for tildeling av nye oppdrettskonsesjoner.

Arbeidet med kystsonenplan 2001-2005 har skjedd som en parallell prosess i forhold til arbeidet med kommuneplanens arealdel. Rådmannen har vært ide- og prosessansvarlig og deltakere i prosessen har vært den interne administrative plangruppen bestående av teknisk etat, jordbrukssjef, kultursekretær og rådmann.

Bidragstyttere for øvrig har vært Bjørn Skauge på kapittel 5.20 og næringskonsulenten på kap. 4, samt at skogbruksleder Nilsen er konsultert i kap. 5.10.

Det har ikke vært brukt ekstern konsulent.

1.4 DEFINISJON AV PLANOMRÅDE

Kystsonenplanen er en arealplan, som beskriver de ulike interessene som finnes i området og hvilke hensyn som en må ta ved den samlede arealdisponering i kommuneplanens arealdel. I denne planen for Rødøy er planområdet fastsatt i tråd med den beskrivelse som Nordland fylkeskommune har gjort i forbindelse med Kystsonenplan for Nordland 1996:

Kystsonen omfatter de områder av land og sjø der det finnes økologisk samspill og påvirkning mellom sjø og land. I tillegg inkluderes områder som i følge rettsforhold og lover er underordnet spesielle regler og særskilt saksbehandling som berører kystsonen direkte eller indirekte.

*Plan- og bygningsloven (PBL) gjelder i sjø ut til grunnlinja * og PBL § 17-2 angir et generelt byggeforbud i strandsonens 100-metersbelte. **Planområdet omfatter derfor arealet mellom grunnlinja i sjø og 100 meter fra strandkanten og inn på land.***

* Grunnlinja: dvs. linjen som kan trekkes mellom de ytterste holmer og skjær

«Straks utom Sørværet, der Evert vokste opp, lå Lånan med sitt forunderlige og sølvglitrende skjærgårdslandskap. Beste sortering fra Vårherres hånd var det kanskje ikke. Men folk der i strøket hadde nå greid å pine et bruktbart levebrød ut av skralere jord enn den de satt med ute i Lånan...»

Sitat fra Utvær av Helge A. Wold (1995)

2. utfordringer

- Ved planlegging av arealbruk og ressursutnytting i kystsonen er det en rekke verdier og interesser som det må tas hensyn til.

2.1 AREALBRUK OG PLANLEGGING I KYSTSONEN

Kystsonen er en arena for både fiske, oppdrettsvirksomhet, industri- og næringsvirksomhet, by- og tettstedsutvikling og fritidsbruk med båtliv. I de seinere årene har utviklingen gått i retning av økt konkurranse om arealene langs kysten, noe som har skapt interessekonflikter og sterkt press på enkelte kystområder. Kommunene har mulighet til å planlegge sine sjø- og kystområder, både for å løse de konfliktene som finnes i dag, og for å forebygge framtidige konflikter.

Kystsonen kan defineres som sonen fra og med landområder direkte påvirket av sjø eller sjørelatert virksomhet og ut til grunnlinjen. Ved planlegging av arealbruk og ressursutnytting i kystsonen er det en rekke verdier og interesser som det må tas hensyn til.

- **Biologisk mangfold**

Strandsonen, som er en vesentlig del av kystsonen, er et viktig leveområde for planter og dyr. Mange arter er avhengig av de spesielle forholdene som oppstår i møtet mellom land og vann. Sonen er den mest produktive og svært sårbar for inngrep og forstyrrelser. Sammenhengende naturområder langs kysten, sjeldne områder som elvedelta og særegne naturtyper som strandenger, er spesielt viktig å ta vare på.

- **Landskapsbilde**

Norges kystsone omfatter flere særegne og unike landskapstyper av internasjonal verdi. Eksempler på dette er skjærgårds og strand flatelandskapet langs Nordsjø og Norske havskysten og fjordlandskapet på Vestlandet. Finnmarkskystens forberg og Lofotens alpine landskap er også av unik karakter. I en planprosess er det viktig å innarbeide landskapsestetiske hensyn og ta vare på særegne landskapselement.

- **Friluftsliv**

Kystsonen er attraktiv for ferie og friluftsliv med bading, soling, fiske og båtliv som sentrale aktiviteter. Det er derfor viktig å sikre områder for dette formålet gjennom den kommunale planleggingen. Samtidig er det viktig å sikre allmennhetens adgang til strandområdene og hindre nedbygging og privatisering i 100metersbeltet langs sjøen.

- **Kulturminner**

En rekke kulturminner og kulturmiljøer er knyttet til kystsonen, fra de eldste tiders bo plasser og helleristninger til nyere tiders fyr tårn og fiskevær. Kulturminnene forteller om menneskers tilpasning til natur og miljø gjennom tidene og er kilder til kunnskap og opplevelse som det er viktig å ta vare på. Mange av kystens kulturminner inngår i en større helhet, f.eks. et naustmiljø eller han delsted, hvor det må tas hensyn til hele kulturmiljøet.

- **Næringsinteresser**

Næringsinteresser knyttet til utnytting av havets ressurser slik som fiske, fiskeoppdrett, skjellsand og grusgraving er også lokalisert i kystområdene. Næringene har avgjørende betydning for bosettingen langs kysten og skaper mange arbeidsplasser. Det samme gjelder mer landbaserte næringer i kystsonen som industri og turistvirksomhet. Det er i avveiningen mellom vern og næringsutnyttelse vi ser de fleste konfliktene utvikle seg.

- Bosetting og infrastruktur

De største befolkningskonsentrasjonene finnes langs kysten, noe som fører til et stort press på områdene både med hensyn til fortsatt by og tettstedvekst og utbygging av veier, havner, kraftforsyning m.m.

2.2 INTERESSEKONFLIKTER

Konflikter i kystområdene knytter seg først og fremst til knapphet på areal og til at flere interesser ønsker å bruke de samme områdene. Norges kyst er lang med ulike utfordringer fra nord til sør. I Oslofjordområdet og langs Sørlandskysten dominerer konflikter i forhold til bygging av fritidsboliger og nedbygging av strandområdene. Fra Rogaland og nordover overtar fiske og havbruk som den store utfordringen. Nedbygging av elvedelta er et annet konfliktema mellom naturvern og utbyggingsinteresser i kystsonen.

2.3 NEDBYGGING AV STRANDSONEN

For å hindre nedbygging av kysten slik at allmennhetens adgang til strendene opprettholdes, gir plan og bygningsloven forbud mot bygging og fradeling i 100metersbeltet. Bestemmelsen gjelder ikke i tettbygde strøk.

2.4 FISKE OG OPDDRETTSNÆRING

Tradisjonelt fiske har vært avgjørende for bosetting og arbeidsplasser på kysten i århundrer. Oppdrettsnæringen har de siste tiårene utviklet seg til å bli en av de viktigste næringene i mange kystkommuner. Når nye oppdrettsanlegg ønskes etablert, kan det oppstå konflikter mellom oppdrettsinteresser og miljøvern hensyn. I forbindelse med planlegging av arealbruk og ressursutnyttning i kystsonen ligger det en stor utfordring i å finne gode løsninger på forholdet mellom bruk og vern.

Oppdrettsanlegg i sjøen er arealkrevende. I tillegg til selve oppdrettsmerdene gjelder det en ferdselsforbudssone på 20 m og en fiskeforbudssone på 100 m rundt anlegget. Oppdrettsanlegg for skjell har ofte vist seg å være mer arealkrevende enn fiskeoppdrettsanlegg. I en del tilfeller er arealene som ønskes benyttet til oppdrett, i bruk av andre grupper allerede, slik at det oppstår konflikter. Eksempel på konfliktområder kan være at etablering av oppdrettsanlegg legger beslag på gode fiskeplasser, gjør fisket i sjøen rundt anlegget mindre attraktivt på grunn av medisiner, støy og lys, hindrer ferdsel i båt, hindrer bruk av nærliggende friluftslivsområder eller er et uønsket landskapselement. Rømt oppdrettsfisk kan også påvirke de ville laksestammene genetisk på en negativ måte og kan spre sykdom og parasitter til villfiskbestander. Rundt vassdrag og i fjordsystemer hvor det er viktige bestander av laks, sjøørret og sjørøye og det er konflikter mellom miljøinteresser og oppdrettsnæring, er det etablert sikringssoner.

2.5 REGULERING AV AREALBRUKEN

Arealbruken i kystsonen reguleres i første rekke gjennom den kommunale planleggingen etter plan- og bygningsloven. I tillegg er det flere lover og retningslinjer som setter rammer for bruk av arealer og ressurser i kystsonen. Havneloven regulerer utbygging og drift av havner, mens fiske og oppdrettsnæring reguleres av bl.a. oppdrettsloven, saltvannsfiskeoven, lakse- og innlandsfiskeoven. En liten andel av kystområdene er vernet etter naturvernloven. Verneområdene utgjør under 2 prosent av arealene i kystsonen. Sjøfuglreservater er den vanligste verneformen i kystområdene, men det finnes også noen naturreservater for våtmark og myr.

2.6 KYSTSONEPLAN

Plan og bygningsloven ble i 1989 utvidet til også å gjelde i sjø ut til grunnlinjen, dvs. linjen som kan trekkes mellom de ytterste holmer og skjær. Dette ga kommunene en mulighet til å planlegge sine sjø- og kystområder i tillegg til landarealer. Kommunene avgjør selv hvorvidt det er behov for

planlegging av sjøområdene, og hvilke tema som i tilfelle skal behandles, for eksempel om det skal være en plan for friluftsliv i kystsonen eller en plan for fiskeri eller for bolig og hyttebygging.

Å utarbeide en kommunedelplan for kystsonen kan være et viktig virkemiddel for å avklare interessekonflikter mellom utnyttings- og vernehensyn i kystområdene. Gjennomføring av en planprosess hvor mange ulike parter er involvert, kan føre til at både kommunen og miljø og næringsinteressene bedre får definert og dokumentert sine interesser og behov langs kysten. På den måten blir det lettere å avveie ulike hensyn og komme fram til forslag til hvordan arealene best kan utnyttes, f.eks. få avgrenset hvilke områder som kan brukes til utbyggingsformål, og hvilke som skal være naturvern og friluftsområder.

2.7 BYGGEFORBUD I 100-METERSBELTET

Strandområdene har stor betydning for naturmiljøet og for friluftsliv. Det er derfor viktig å skjerme de områdene som ikke er nedbygd mot ytterligere utnyttelse. Hele 100-metersbeltet langs sjøen er definert som en vernesone av nasjonal interesse, der all utbygging må vurderes opp mot vern. Det generelle byggeforbudet i dette beltet gjelder både oppføring av nye bygninger og anlegg og ombygging av eksisterende byggverk, f.eks. ombygging fra naust til hytte. Bestemmelsene om byggeforbud i 100-metersbeltet langs sjøen gjelder ikke i tettbebygd strøk eller områder som omfattes av godkjent reguleringsplan. Det er også gjort unntak for anlegg til primærnæringer, forsvaret, bade og toalettanlegg på friluftsområder og for brygger som er nødvendig for adkomst til bebygd eiendom. Etter plan- og bygningsloven kan kommunen gi dispensasjon fra byggeforbudet i 100metersbeltet. Lovens vilkår for å gi dispensasjon er at det foreligger «særlige grunner».

2.8 FORVENTNINGER TIL KYSTSONEPLAN I RØDØY

Som omtalt i kap. 1 så har arbeidet med arealplanlegging av kystsonen pågått over de siste 6-8 år. På den ene siden for å følge opp plankravene fra sentralt hold, og på den andre siden å foreta lokale avveininger mellom potensielle interessekonflikter.

Med de naturressurser som Rødøy har på hav og fjord, så har oppdrettsnæringen kunnet ekspandere uten at dette har ødelagt eller forstyrret andre interesser i nevneverdig grad. Tilretteleggingen for oppdrettsnæringen er skjedd under hensyntagen til tradisjonelt fiskes interesser og på en så skånsom måte som mulig m.h.t. natur og miljø.

Forventningene til en kystsoneplan som skal inneholde arealformål og -bestemmelser kan listet opp slik:

1. helt konkret er forventningen at planen må sikre oppdrettsnæringen tilstrekkelig ekspansjonsgrunnlag.
2. planen må legge til rette for en positiv bruk av naturressursene i kystsonen, innenfor rammen av det miljøfaglige føre-var prinsippet.
3. planen må ta hensyn til alle sider ved tradisjonelt fiskeri og ikke båndlegge områder til skade eller hinder for fiskeriene.
4. planen må verne strandsonen mot tiltak og aktiviteter som hindrer mulighetene for fast bosetting og lokal næringsutøvelse
5. planen må gi en god beskrivelse av ressursene i kystsonen og fokusere på hvordan alle ressursene kan utnyttes.

3. Planforutsetninger og rammebetingelser

- Forvaltning av kystsonen er en utfordring både i næringsssammenheng og miljøssammenheng

3.1 SENTRALE LOVER OM FORVALTNING AV SJØ-OMRÅDER

3.1.1 Lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v.

Fiske etter saltvannsfiske i sjøen er i utgangspunktet fritt for alle, men fiskerilovgivningen, i første rekke saltvannsfiskekollen, etablerer en rekke restriksjoner. Loven inneholder fullmakter som gir muligheter for å regulere utøvelsen av fiske, fangst-mengder, -tider, -redskaper og arter. Loven regulerer fiske i sjøen, med unntak av fiske etter anadrome laksefiske. Deler av loven gjelder også for sel- og hvalfangst.

Loven inneholder bestemmelser om begrensninger i fisket, om utnyttning, utkast og omsetning av fangst, om fiske og fangst i sjøen på søn- og helligdager, og om orden på fangstfeltet m.m. Loven har videre bestemmelser om fiskerioppsyn, erstatning, kontroll og håndheving m.m. Med hjemmel i saltvannsfiskekollen er det fastsatt en lang rekke forskrifter. Bestemmelser i loven som har betydning i forhold til planlegging er særlig §§ 25-27.

Saltvannsfiskekollen forvaltes av Fiskeridepartementet med underliggende etater, i første rekke Fiskeridirektoratet og ytre etat.

3.1.2 Lov av 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann

Havne- og farvannsløvens § 2 angir lovens geografiske virkeområde. Loven gjelder ut til territorialgrensen. Den gjelder også i vassdrag så langt de er farbare med fartøy fra sjøen, og på land så langt kommunestyret selv bestemmer.

Formålet med loven er å legge forholdene til rette for en best mulig planlegging, utbygging og drift av havner og å trygge ferdselen, jf. § 1. Bestemmelsen uttrykker den generelle målsetting loven skal bidra til å løse, og danner utgangspunkt for tolkningen av lovens mer konkrete bestemmelser.

Av motivene til loven fremgår det at lovgiver har funnet det naturlig å begrense ordlyden i formålsparagrafen til de primærhensyn loven skal ivareta. Dette innebærer at § 1 ikke nevner alle de hensyn loven skal omfatte, og lovens § 6 er et eksempel på dette.

Bygge- og anleggstiltak i sjø krever tillatelse av kommunen, jf. § 18 annet ledd. Kommunens myndighet etter loven kan bare utøves innenfor grensene av eget havnedistrikt, jf. § 14 første ledd. Utenfor havnedistriktet er det Kystverket som gir slik tillatelse, jf. § 5 annet ledd.

3.1.3 Lov av 14. juni 1985 nr. 68 om oppdrett av fisk, skalldyr m.v.

Oppdrettsloven har til formål å bidra til at oppdrettsnæringen kan få en balansert og bærekraftig utvikling og bli en lønnsom og livskraftig distriktsnæring. Loven gir regler for tildeling av konsesjon med godkjenning av bestemte lokaliteter til oppdrett av fisk og skalldyr m.v. Den gjelder for oppdrettsvirksomhet i ferskvann, brakkevann og saltvann og den gjelder i Norges økonomiske sone. Den er supplert med en rekke forskrifter gitt i medhold av loven.

Fiskeridepartementet er konsesjonsgivende myndighet, jf. oppdrettslovens § 3. Denne myndigheten er delegert dels til Fiskeridirektoratet og dels til fiskerisjefene. Myndighet til å godkjenne lokaliteter er delegert til fiskerisjefene.

Tillatelse etter § 3 gis til bestemt fysisk eller juridisk person, for bestemte lokaliteter og med de

størrelsesbegrensninger som er fastsatt til enhver tid, jf § 4. Tillatelsen gjelder for bestemt art fisk eller skalldyr. Loven kan gjøres gjeldende for vannlevende planter.

I § 14 første ledd heter det: «Det er forbudt å drive fiske nærmere akvakulturanlegg enn 100 meter og forbudt å ferdes nærmere enn 20 meter. Fiskerimyndighetene kan fastsette forbud mot fiske eller regulere fiske utenfor denne grensen.»

Etter § 11 annet ledd, jf forskrift om etablering og drift av oppdrettsanlegg av 9. august 1991 § 17, medfører manglende etablering av drift innen to år etter tildeling av konsesjon at tillatelsen faller bort. Videre kan tillatelsen trekkes tilbake dersom virksomheten opphører og ny drift ikke kommer i gang igjen innen to år.

Fiskerimyndighetene kan ved enkeltvedtak hjemlet i de enkelte forskrifter gi pålegg om fjerning av anlegg som ikke er i bruk. Det kreves som hovedregel at anlegget ikke har vært benyttet over en periode på to år.

Etter § 18 i forskrift om etablering og drift av oppdrettsanlegg har konsesjonshaver plikt til å fjerne anleggsutstyr, fortøyninger, alt utstyr på sjøbunnen samt sørge for opprydding av avfall innen 6 måneder etter en permanent flytting eller nedleggelse av anlegg.

Etablering, utvidelse og drift av oppdrettsanlegg trenger også tillatelse etter forurensningsloven, havne- og farvannsloven og fiskesjukdomsloven. Det er etablert saksbehandlingsrutiner som samordner de ulike myndighetenes behandling av oppdrettssøknader, hvor fiskerimyndighetene ved fiskerisjefen har den sentrale rollen. Søknad sendes samtidig til fiskerisjef og til den kommune anlegget søkes lokalisert i. Søker skal etter kommunens anvisning sørge for at søknaden legges ut til offentlig innsyn og kunngjøres. Utleggingen gir naboer og andre berørte anledning til å fremme merknader til plassering av oppdrettsanlegget før søknaden realitetsbehandles. Kommunen behandler søknaden og avgir uttalelse. Dersom det foreligger plan etter pbl i kommunen, vil forholdet til plansituasjonen være sentral i den kommunale behandling. Etablering kan ikke skje i strid med slike planer med mindre det gis dispensasjon fra plan i medhold av pbl § 7 eller planen blir endret av planmyndighetene.

Fiskerisjefen oversender søknaden til fylkesveterinær, Kystverket og fylkesmannen. Kommunens uttalelse og eventuelle høringsuttalelser blir enten oversendt sammen med søknaden, eller blir ettersendt til sektormyndighetene .

Fylkesveterinæren avgjør søknaden etter fiskesjukdomsloven. Kystverket avgjør søknaden etter havne- og farvannsloven og fylkesmannen avgjør søknaden etter forurensningsloven. Videre gir fylkesmannens miljøvernavdeling uttalelse om anleggets plassering i forhold til naturvern-, friluftsliv-, fiske- og viltinteresser.

Det ligger til fiskerisjefen å foreta en samlet vurdering om tillatelse etter oppdrettsloven kan gis. Tillatelse etter oppdrettsloven innebærer ikke at tillatelse etter annen lovgivning blir overflødig.

3.2 ANDRE VIKTIGE LOVER

3.2.1 Lov av 28. juni 1957 nr. 16 om friluftslivet

Friluftslivsloven regulerer i første rekke forholdet mellom allmennhet og grunneiere. Den forvaltes av Miljøverndepartementet. Av lovens § 6 fremgår at ferdsel på sjøen er fri for enhver, og §§ 7 og 8 har bestemmelser om rett til landsetting og fortøyning av båt og om bading. Av § 11 fremgår at også ferdsel på sjøen skal foregå hensynsfullt og varsomt slik at det ikke voldes skade for eier, bruker eller andre. Etter § 15 kan det fastsettes atferdsregler til regulering av ferdsel på friluftsområder hvor utfarten er stor. Herunder vil det også kunne fastsettes bestemmelser om særskilt varsom ferdsel i sjøen umiddelbart inntil området.

Ferdselsretten er knyttet til utmarksbegrepet. Hva som er innmark og hva som er utmark, er definert i loven. Kommunen kan få en viktig rolle gjennom plikten til å avgi uttalelse om hvorvidt et areal er innmark eller utmark. Utmarksarealet i 100-metersbeltet langs sjøen er særlig viktig. Kystsoneplanen gir også utmarksbegrepet en sterkere arealplanmessig forankring.

I friluftslivslovens formålsparagraf heter det: "Formålet med denne loven er å verne friluftslivets naturgrunnlag og sikre allmennhetens rett til ferdsel, opphold mv i naturen, slik at muligheten til å utøve friluftsliv som en helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig fritidsaktivitet bevares og fremmes." (§1)

Og § 2 slår fast lovens hovedprinsippet: "I utmark kan enhver ferdes til fots hele året, når det skjer

hensynsfullt og med tilbørlig varsomhet".

I § 6 heter det: "På sjøen er ferdsel med båt fri for en hver." og i § 7: "Under ferdsel har enhver rett til for kortere tid å dra i land båt på strandstrekning i utmark".

I §§ 13 og 15 er det gitt regler for ferdelsen:

- "Eier eller bruker av grunn må ikke ved stengsel eller på annen måte vanskeliggjøre den ferdsel som er tillatt i denne lov, medmindre det tjener hans berettigede interesser og ikke er til utilbørlig fortrengsel for allmennhetens ferdsel. Uten særskilt heimel må ingen sette opp skilt eller på annen måte kunngjøre at det er forbudt å ferdes eller bade på område hvor det er adgang til det etter denne lov. Stengsel, skilt eller kunngjøring som er i strid med denne paragraf, kan kreves fjernet etter §40." (§13)
- "Til regulering av ferdselen på område hvor utfarten er stor, kan kommunen med samtykke av eieren eller brukeren fastsette adferdsregler som enhver som ferdes på området plikter å følge." (§15)

3.2.2 Lov av 21. juni 1963 nr. 12 "Kontinentalsokkeloven"

Lov av 21. juni 1963 nr. 12 om vitenskapelig utforskning og undersøkelse etter og utnyttelse av andre undersjøiske naturforekomster enn petroleumsforekomster (Kontinentalsokkeloven) gjelder utenfor kystsonen arealgrense, men det er med hjemmel i denne loven fastsatt nærmere regler omm bl.a. høsting av tang og tare og utnyttelse a skjellsand, sand og grus.

3.2.2.1 Regelverk for høsting av tang og tare

Ved lov av 24. juni 1994 nr. 33 ble det foretatt endringer i Kontinentalsokkeloven slik at det nå er en klar hjemmel til å gi forskrifter om tillatelse til undersøkelse og utnyttelse av tang- og tareforekomster i avgrensede områder uten at det blir gitt spesiell tillatelse til den enkelte utøver. Forvaltningsansvaret for tang og tare er lagt til Fiskeridepartementet med Fiskeridirektoratet som utøvende organ.

Med hjemmel i den nye fullmaktsbestemmelsen i Kontinentalsokkeloven og saltvannsfiskeovens § 4 første ledd bokstav l), n) og o) ble det 13. juli 1995 fastsatt forskrift som gir rammene for forvaltning og uttak av tang og tare. I medhold av denne forskriften vil det så bli gitt områdeforskrifter som angir hvor tang- og tarehøsting er tillatt, samt bestemmelser om høstingsintervall m.v. Spørsmålet om hvilke områder som skal åpnes for høsting av tang og tare skal avgjøres av Fiskeridirektoratet i samråd med Direktoratet for naturforvaltning.

3.2.2.2 Rundskriv om skjellsand, sand og grus

I rundskriv av 1. april 1993 fra Nærings- og energidepartementet er det gitt retningslinjer for fylkeskommuner om saksbehandling og tildeling av konsesjoner i henhold til Kontinentalsokkeloven. Retningslinjene kommer til anvendelse «på søknad om utforskning og utnyttelse av forekomster av skjellsand, sand og grus på havbunnen i indre norsk farvann, norsk sjøterritorium og den del av kontinentalsokkelen som er undergitt norsk statshøyhet.» Retningslinjene gjelder kommersiell utnyttelse av nevnte forekomster. Det er presisert at de ulike planer som vedtas i medhold av pbls regelverk vil være retningsgivende for behandling og innvilgelse av konsesjoner. Fylkeskommunen kan ikke treffe vedtak om konsesjoner i strid med bindende arealplaner. Masseopptak er meldepliktig

3.2.3 Lov av 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern

Med hjemmel i naturvernloven kan områder med spesielle natur- eller landskapskvaliteter vernes. Loven forvaltes av Miljøverndepartementet. Områdevern benyttes først og fremst for å sikre variasjonsrikdommen på lang sikt. Loven har forskjellige verneformer; nasjonalparker, landskapsvernområder, naturreservater og naturminner. Hvilken verneform som velges, er blant annet avhengig av hvilke restriksjoner som er nødvendige for å beskytte verneinteressene i det enkelte området. Til hvert enkelt område gis det vernebestemmelser som blant annet regulerer hvilke aktiviteter som er tillatt.

Loven gjelder også i sjø, og en rekke verneområder i kystsonen omfatter også sjøareal. Formålet har hovedsakelig vært vern av leveområder for sjøfugl og kystsel. Marint områdevern, som primært er rettet mot undersjøiske naturverdier, er imidlertid et nytt felt. Det er foretatt en naturvitenskapelig kartlegging av områder som kan være aktuelle for slikt områdevern. Også andre lover enn

naturvernloven vil være aktuelle for å ivareta marine naturverdier, for eksempel pbl, saltvannsfiskeovens og lov av 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone.

3.2.4 Lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner

Lovens formål er å sikre at kulturminner og kulturmiljøer vernes både som del av norsk kulturarv og identitet, og som ledd i en helhetlig miljø- og ressursforvaltning. Etter loven er det kulturhistoriske og arkitektoniske kulturminner og kulturmiljøer som kan fredes. Loven forvaltes av Miljøverndepartementet.

Lovens stedlige virkeområde omfatter også kyst og sjøområder innenfor grunnlinjen. I forhold til disse områdene er fredning av verdifulle brygger, fyrstasjoner og annen kystrelatert virksomhet som vitner om folks bo- og arbeidsforhold langs kysten viktig for kulturminnevernet.

Som hovedregel er fylkeskommunen sektormyndighet for kulturminnevern i saker etter pbl, i visse tilfeller også Riksantikvaren, jf. Miljøverndepartementets rundskriv T-4/92. Etter § 9 tredje ledd plikter kommunen ved utarbeidelse av reguleringsplaner og bebyggelsesplaner å undersøke om planen vil komme i konflikt med automatisk fredete kulturminner (kulturminner fra før 1537), jf § 4. I sjøområder gjelder § 9 også skipsfunn m.v. eldre enn 100 år. Slike marine kulturminner er ofte av stor sjøfartshistorisk betydning.

Samiske kulturminner er viet spesiell oppmerksomhet.

3.2.5 Lov av 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall

Loven har som formål å verne det ytre miljø mot forurensning, redusere eksisterende forurensning, redusere mengden av avfall og å fremme en bedre behandling av avfall. Etter § 6 er forurensning blant annet utslipp i luft, vann og grunn, støy og rystelser og påvirkning av temperatur. Et sentralt utgangspunkt i loven er det generelle forbudet mot å forurense nedfelt i § 7. Unntak fra forbudet kan gjøres på flere måter. For det første unntas i § 8 såkalt vanlig forurensning, f.eks fra fiske, jordbruk og skogbruk m.fl. Videre kan det i medhold av § 9 gis forskrifter som fastsetter grenseverdier for lovlig forurensning m.v. og endelig kan det etter § 11 gis særskilt tillatelse til virksomhet som kan medføre forurensning.

I kystsonen har loven bl.a. betydning ved at alle oppdrettsanlegg for fisk må ha utslippstillatelse. Alle anlegg for oppdrett av skalldyr med en årsproduksjon på mer enn 150 tonn må ha tillatelse. Anlegg for oppdrett av skalldyr med en årsproduksjon under 150 tonn må ha tillatelse dersom det benyttes fôr, gjødsel eller kjemikalier.

Av betydning i denne sammenheng er også forskrift av 8. juli 1980 nr. 8 om dumping og forbrenning av stoffer og gjenstander til sjøs. I forskriften settes det absolutt forbud mot dumping av enkelte stoffer, mens det for andre stoffer stilles krav om særskilt tillatelse. Forskriften er fastsatt av Miljøverndepartementet, og er gitt i medhold av sjødyktighetsloven (lov av 9. juni 1903 nr. 7) og vannvernloven (lov av 26. juni 1970 nr. 75) som ble erstattet av forurensningsloven. Forskriften er for tiden under revisjon. Bestemmelser gitt i lov eller forskrift kan nærmere konkretiseres gjennom vilkår i utslippstillatelsen, eksempelvis stilles det krav om avfallsbehandling i tillatelser til oppdrettsvirksomhet.

På avløps- og avfallssektoren er myndighet og ansvar etter loven for en stor del delegert til kommunene. Klagesystemet er hierarkisk bygget opp med Miljøverndepartementet som klageinstans for vedtak fattet av SFT. SFT er klageinstans for vedtak fattet av fylkesmannen. For vedtak fattet av kommunen gjelder forvaltningslovens regler om klageinstans i § 28 annet ledd, der klageinstans er kommunestyret/fylkestinget eller kommunal klagenemnd. Imidlertid er fylkesmannen klageinstans for vedtak fattet av kommunen etter forurensningsloven § 47, og også for vedtak fattet av kommunestyret eller fylkestinget, og vedtak fattet på kommunalt nivå etter delegert myndighet.

3.2.6 Lov av 29. mai 1981 nr. 38 om viltet

Lovens formål er å forvalte viltet og viltets leveområder slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares. Den gjelder både på land og i vann, og virkeområdet omfatter også Norges økonomiske sone. Overordnet forvaltningsmyndighet er Miljøverndepartementet. Etter § 7 skal hensynet til viltinteressene innpasses i oversiktsplanleggingen etter pbl i kommune og fylke, herunder i sjø- og kystområder. I områder som har særlig verdi for viltet, kan Kongen fastsette forbud mot anlegg, bygging og annen virksomhet dersom det er nødvendig for å bevare viltets livsmiljø. Behandlingen av vedtak om biotopvern skjer etter bestemmelsene i naturvernloven.

3.2.7 Lov av 22. juni 1990 nr. 44 "Fiskesjukdomsloven"

Formålet med lov av 22. juni 1990 nr. 44 om midlertidig lov om tiltak mot sjukdom hos akvatiske organismer, er å forebygge, begrense og utrydde sykdommer hos akvatiske organismer dvs.

vannlevende dyr inklusive deres kjønnsprodukter, hvile- og forplantningsstadier. For marine arter, d.v.s. arter som lever eller kan leve hele sitt liv i saltvann, gjelder loven bare for akvatiske organismer i fangenskap. For arter som lever/kan leve hele eller deler av sitt liv i ferskvann, gjelder loven for akvatiske organismer i både fanget og vill tilstand. Loven gjelder for de sykdommer Landbruksdepartementet til enhver tid bestemmer. Loven er forlenget til å gjelde ut 1997 og det tas sikte på å vedta en permanent sykdomslov innen den tid.

Ved etablering og drift av oppdrettsanlegg stiller oppdrettslovens § 5 bl.a. krav om at anlegget ikke må volde fare for utbredelse av sjukdom på fisk eller skalldyr. Ved behandling av konsesjons-søknader skal fylkesveterinæren, som forvalter av fiskesjukdomsloven, vurdere og godkjenne søknaden ut fra veterinærmedisinske aspekter. Distriktsveterinæren er det lokale, statlige forvaltningsledd som skal bistå kommunen i planarbeidet. Fylkesveterinæren vil være statlig, regional fagmyndighet i planprosessen etter pbl, med innsigelsesadgang.

3.2.8 Lov av 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfiske m.v.

Lovens formål er å sikre bestandene og leveområdene for anadrome laksefisk, innlandsfisk og andre ferskvannsorganismer. Den gjelder både i ferskvann og i sjøen. Miljøverndepartementet er overordnet forvaltningsmyndighet.

Etter § 7 skal hensynet til fiskeinteressene og fiskens leveområder innpasses i oversiktsplanleggingen etter pbl i kommune og fylke. Etter annet ledd kan Kongen i områder som har særlig verdi for fiskeressursene fastsette forbud mot anlegg, bygging og annen virksomhet eller bruk av vannressursene, dersom det er nødvendig for å bevare eller utvikle fiskens livsmiljø. Behandling av slikt vedtak skjer etter § 18 i naturvernloven.

3.2.9 Lov av 24. juni 1993 nr. 39 om sjøfarten

Loven gir hjemmel for såkalte sjøveisregler, som blant annet kan omfatte fartsbegrensninger. Med hjemmel i loven har Sjøfartsdirektoratet fastsatt forskrift av 24. februar 1983 om begrenset fart ved passering av badende og om forbud mot ferdsel m.v. innenfor oppmerkede badeområder. Forskriften er fastsatt med hjemmel i lov av 20. juli 1893 om sjøfarten og gjelder i kraft av overgangsbestemmelser i sjøloven av 1993. Etter forskriften gjelder en fartsgrense på 5 knop ved passering nærmere enn 50 meter fra stedet hvor bading pågår. Med unntak av ervervsmessig låssetting av fisk i posenot, er det forbud mot ferdsel med motorbåter og seilbåter, herunder seilbrett, og ankring innenfor oppmerkede badeområder.

3.3 SENTRALE RETNINGSLINJER OG STATLIG POLITIKK

3.3.1 St. meld. 29 (1996-97) om regional planlegging og arealpolitikk

Den kommunale planlegging av arealer hjemles i Plan- og bygningsloven av 1985. I ovennevnte stortingsmelding heter det bl.a.

- *"- Den regionale planleggingen i distriktene og utkantområdene vil ha et naturlig fokus på mulighetene for å styrke bosetting, sysselsetting og levekår. Det lokale og regionale behovet for arealplanlegging på land vil ofte være avgrenset til å ta vare på det ressursbaserte produksjonsgrunnlaget og å tilrettelegge for det utviklingspotensialet som måtte foreligge når det gjelder næringsutvikling, serviceutbygging og boligbygging."*
- *"- Arealplanlegging i sjø reiser andre problemstillinger enn planlegging på land. For det første gjelder plan- og bygningsloven bare sjøområdene ut til grunnlinjen. Kommunene har ikke plikt til å ta sjøarealene med i kommuneplanene. I sjø blir utfordringen i større grad å vurdere hvordan arealplanleggingen etter plan- og bygningsloven på en god måte kan utfylle viktige sektorlover som styrer og forvalter virksomhet i sjø. En viktig utfordring er å finne en god balanse mellom bruks- og verneinteresser."*
- *"- Forvaltning av kystsonen er en utfordring både i næringsammenheng og miljøsammenheng. Både sjø- og landsiden av kystsonen er svært viktige områder for store befolkningsgrupper, bl.a. som grunnlag for næringsvirksomhet. Selv om vi har en lang og unik kystlinje, er det i store deler av landet ofte konkurranse om bruken av de samme arealene i*

kystsonen. Dette stiller store krav til samordnede avveiiinger mellom bruk og vern. Det er derfor viktig å få til samarbeid om planlegging og forvaltning av kystsonen som alle brukerne kan leve med, og der hensynet til bosteder, allmennhetens interesser, forurensningssituasjonen, biologisk mangfold, natur- og kulturminnevern, transport og ulike typer næringsinteresser er forsvarlig ivaretatt. Det er bl.a. et mål å sikre arealer til høsting av naturressurser og matproduksjon i sjø."

3.3.2 St. meld. 43 (1998-99) om vern og bruk av kystsona

Den 5. mars 1998 behandlet Stortinget en interpellasjon om utkastet til kystverneplanen for Nordland (omtales i kap. 3.4.3). Det ble etter interpellasjonen fattet følgende vedtak i Stortinget: «- Stortinget ber Regjeringen i løpet av 1998 om å legge frem en melding om kystverneplanene. Meldingen må belyse de næringsmessige konsekvenser ved gjennomføringen av planene, samt avklare om sjøarealer skal kunne inngå i kystverneplanene. Meldingen skal behandles av Stortinget før kystverneplanene stadfestes.»

I stortingsmelding 43 heter det bl.a.:

- *Målsetjinga er at vern i medhald av naturvernlova ikkje skal vere av eit slikt omfang at det vil føre til vesentlege negative økonomiske konsekvensar for fiskerinæringa, tareneeringa, havbruksnæringa eller anna næringsutvikling i Noreg. Sjølv om det totalt sett er små areal som vert verna, kan ulike typar næringsverksemd likevel verte utelukka frå enkelte mindre område dersom slik aktivitet er i strid med formålet med vernet. Enkelte område har større verdi for næringane enn andre område, noko ein må ta omsyn til ved avveging mellom verne- og næringsinteresser ved framlegg om verneområde.*
- *Regjeringa meiner det i kystsona er tilstrekkeleg sjøareal både for naudsynt utvikling av havbruksnæringa, fiskeri- og tareneeringane og gjennomføring av områdevern i tråd med internasjonale tilrådingar. Regjeringa vil søkje å redusere konfliktane mellom vern og andre brukarinteresser mest mogleg ved ei nøye vurdering av alle forskrifter og avgrensingar slik at vernet ikkje vert strengare og får større geografisk utstrekning enn det som er naudsynt for å vere i samsvar med dei ulike verneformåla.*

St. meld 43 ble sluttbehandlet i Stortinget 25. mai 2000.

3.3.3 Andre viktige meldinger og uttalelser

Stortingets næringskomite sa i sin innstilling S.nr. 93 (1998-99) til **St meld nr 51 (1997-98) Perspektiver på utvikling av norsk fiskerinæring**: «at lokale og regionale kystverneplaner bør utformast slik at de ikke hindrer ei fortsatt positiv utvikling i havbruksnæringen. Sikring av gode lokaliteter er ei avgjørende faktor både for oppdretts- og skjellnæringen».

I St meld nr. 51 er det understreket at det er viktig å sikre areal til aktiviteter knyttet til høsting av marine ressursar og matproduksjon i sjø.

Dette framgår også i **St meld nr 48 (1994-95) Havbruk - en drivkraft i norsk kystnæring** der det er pekt på at det er nødvendig å utarbeide en helhetlig politikk for vern av sjøområde.

I St.meld. nr. 48 er det anført at «arealbrukskategorier som utestenger oppdrett bør brukes med forsiktighet og etter at konflikt potensialet er vurdert konkret.»

I **St meld nr 58 (1996-97) Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling** er det lagt til grunn at forvaltning av miljøressursene må bygge på føre-var prinsippet og skje ut frå respekt for naturen sine tålegrensar. Føre-var prinsippet slik det framgår av denne meldinga, vil seie at dersom det er fare for alvorlig eller uopprettelig skade, skal ikke mangel på full vitenskapelig kunnskap om virkninger ved ulike inngrep og aktiviteter verte brukt som argument for å gjennomføre naturinngrep. Sammenhengen i naturmiljøet og i økonomien er så komplisert at det i praksis ikke er mulig å ha fullstendig kunnskap om alle verknader. Mulige skadevirkninger på naturen må derfor få særlig vekt når en skal fastsette mål.

3.4 REGIONALE PLANFORUTSETNINGER

3.4.1 Kystsoneplan for Nordland

Nordland fylkesting vedtok i 1996 fylkesdelplan for kystsonen i Nordland og denne ble endelig godkjent av departementet i desember 1998. I denne planen er det gjort følgende vedtak knyttet til arealplanarbeid:

1. Utbygging og tiltak i kystsonen skal fortrinnsvis gjennomføres etter plan. Utover dette skal arealplanlegging i sjø utføres i den grad kommunen anser behov for planlegging.
2. Arealplanlegging på alle nivå må sikre at oppdrettsnæringen får tilstrekkelige og tilfredsstillende arealer til en miljøvennlig og helsemessig havbruksproduksjon.
3. I områder avsatt til gyte- og oppvekstområder for fisk skal det ikke igangsettes virksomhet som kan skade disse områdene.
4. De ville stammene av laks, sjørøye og røye må sikres. Arealplanlegging må innarbeide fredningssonene og de eksisterende sikringssonene.
5. Arealbruk i 100-meterssonen og på ubebygde øyer skal fastlegges gjennom kommunens arealplaner. Det skal utvises en streng dispensasjonspraksis i 100-meterssonen.
6. Kommunen kan gjennom sin arealplanlegging legge til rette for uttak av grus/sand i kystsonen. Det forutsettes at det ved planlegging, konsesjonsbehandling og gjennomføring blir tatt tilstrekkelig hensyn til opprydding og etterbruk i områdene. I de områder som gjennom kommunale planer, herunder temakart, er kartlagt som viktige gyte- og oppvekstområder for fisk, skal det ikke foretas uttak av sand og grus eller deponering av mudringsmasse.
7. Planlegging av kraftutbygging og kjøring av kraftstasjoner må vise konsekvensene for bruken av fjordene og for livet i havet slik at utbyggingsvedtak og konsesjonsvilkår blir gitt på grunnlag av en totalvurdering av alle interesser i området. Problemet med is i fjordene må utredes særskilt med tanke på fiskeri - og oppdrettsnæringen.
8. Ved all arealplanlegging i kystsonen er det viktig å sikre den frie ferdsel til sjøs.

3.4.2 Fylkesplan for Nordland 2000-2003

I Fylkesplanen for Nordland 2000-2003 er sammendrag fra Kystsoneplanen inntatt som eget delkapittel hvor de 8 punktene (nevnt i kap. 3.4.1) er nedfelt som regionalpolitiske retningslinjer under begrepet "bærekraftig arealbruk i kystsonen".

3.4.3 Utkast til Kystverneplan for Nordland

Fylkesmannen i Nordland la høsten 1994 fram et utkast til Kystverneplan for Nordland fylke. (Rapport 5-94). Denne kystverneplanen ble framlagt like etter behandlingen av St meld 62 (1991-92) som omhandlet forslag til «ny landsplan for nasjonalparker og større verneområder i Norge», der bl.a. deler av Nordlandskysten (Vegaøyene, Røstøyene og Svellingflaket) ble forslått utredet med tanke på vern.

I utkastet til Kystverneplan for Nordland ble 3 ganske store områder i Rødøy foreslått vernet som naturreservat. Det var Innmyken/Valvær, Selsøyvær og Nesøy-Otervær. I den senere behandlingsprosessen ble de 2 sistnevnte områdene tatt ut av planen.

Innmyken/Valvær-området er et stort område totalt på ca. 121,1 km² herav ca. 118,6 km² vann. Havarealet utgjør 98% av verneforslaget. Verneformålet er å sikre hekkeområde for sjøfugl samt fuglegjødelspåvirket vegetasjon på Indre Mykenøya.

Nordland Oppdretterlag ga følgende høringsuttalelse datert 1. november 1995:

- Dette svært store området som alene tilsvarer 1/3 av Mjøsa's flateinnhold vil kunne ha stor betydning for oppdrettsnæringens utviklingsmuligheter i denne regionen. Forslaget innebærer vern av 30 - 40 km² hav med dybde over 100 m og 30 - 40 km² hav med dybde fra 50 - 100 m
- For oppdrettsnæringen inneholder området lokaliteter som en allerede med dagens driftsform ser som aktuelle områder for oppdrett. Men det er særlig med tanke på fremtiden at vi ser for oss at slike lokaliteter blir enda mer interessante.
- Stadig forbedret teknologi og behovet for oppdrettslokaliteter med stor bæreevne gjør at også mindre skjermete områder blir interessante for oppdrett.
- I senere år har en i stor grad gått bort fra de typisk innestengte områdene og flyttet anleggene

ut til lokaliteter med større bæreevne.

- Denne utviklingen har sammen med andre faktorer bidratt til den positive utviklingen vi har hatt m.h.t. sykdomsforebygging og miljøpåvirkning.
- Nordland Fiskeoppdretterlag ser på Valvær - Innmyken som et svært viktig område for at en fortsatt ekspansjon i næringen med utgangspunkt i en bærekraftig utvikling.
- Konklusjon: Laget er av den oppfatning at verneverdiene ikke blir negativt berørt av en fremtidig oppdrettsvirksomhet i området. Og at verneforslaget avvises.

Rødøy kommunestyre behandlet utkastet til Kystverneplan i ksak 89/95 (4/10 1995) og avga slik høringsuttalelse:

1. Rødøy kommunestyre ser behovet for at representative områder gis vern mot tiltak og ytre påvirkninger som kan skade og ødelegge verneverdige forekomster av flora, fauna og landskapsformer. En erkjenner at presset mot naturen har økt og at det finnes mange natur- og kulturområder som er så verdifulle at de må sikres for ettertiden ved hjelp av spesielle virkemidler.
2. Kommunestyret vil imidlertid understreke at verneplanen ikke må føre til så strenge restriksjoner at en hindrer lokal og tradisjonell bruk av områdene og ressursene. Det er nettopp gjennom en slik bærekraftig og forsvarlig forvaltning at grunneierne og lokalbefolkningen har tatt vare på verdiene og lagt grunnlaget for et godt vern av områdene.
3. P.g.a. at saken som sådan, etter kommunestyrets oppfatning, er belemret med feil saksbehandling, finner Rødøy kommunestyre å måtte avvise videre saksbehandling.

Utkastet til Kystverneplanen Nordland ligger nå i Direktoratet for naturforvaltning (DN) og de vil starte arbeidet med slutføringen av planen slik at den kan være ferdig våren 2001. I dette slutføringsarbeidet vil DN arbeide i tråd med hva som framkom i Stortinget ved behandlingen av St. meld. 43.

Ney, Fisken i Vandet, det er vores Brød,
Og miste vi hannem, da lide vi Nød,
og jammerlig nødes at sucke.

(Petter Dass 1647-1707)

4. Sjøretta næringsanalyse

- *Fiskeriene er en av basisnæringene i Rødøy kommune*

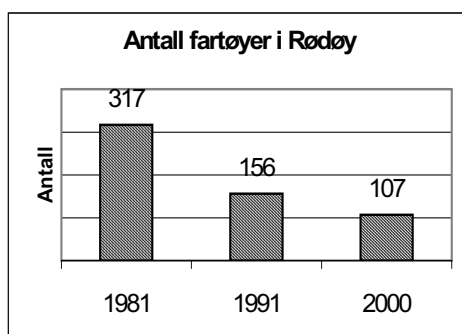
4.1 FISKERI

4.1.1 Fiskeflåten

Flåtestrukturen i Rødøy er ensidig, med stor overvekt av små fartøyer bemannet med en eller to personer. De større fiskebåtene mistet en del av råstoffgrunnet for å drive lønnsomt da næringa opplevde et krakk på tørrfiskmarkedet for sei. Kondemneringsordningen som ble innført i 1985 fikk avgjørende betydning for reduksjonen i antall større fiskebåter.

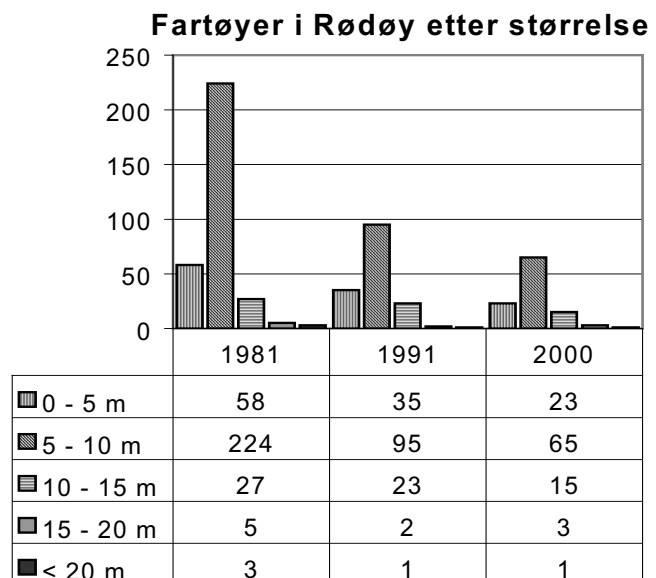
Det blir i størst grad benyttet konvensjonelle redskaper til fangst. Det meste av fangsten blir tatt på garn, men også line og juksa. En mindre del av ilandført kvantum blir tatt på not og trål.

Fig. 1

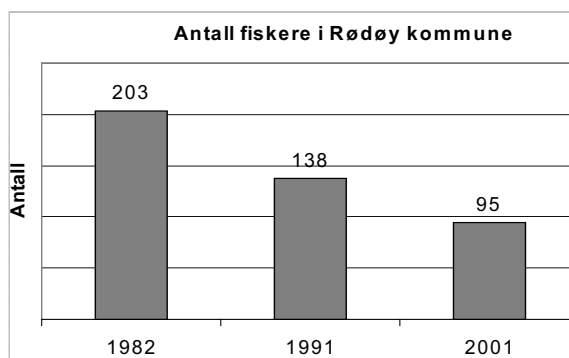
Antall fiskefartøyer er redusert med 210 stk, 66,2 % fra 1981 til i dag. 60,7 % av fiskeflåten består av båter i størrelsen 5 – 10 meter, mens det kun er 4 båter over 15 meter. Det har vært størst nedgang i fiskebåter mellom 5 – 10 meter og over 20 meter, med henholdsvis 71 % og 66,7 %.

Fig. 2

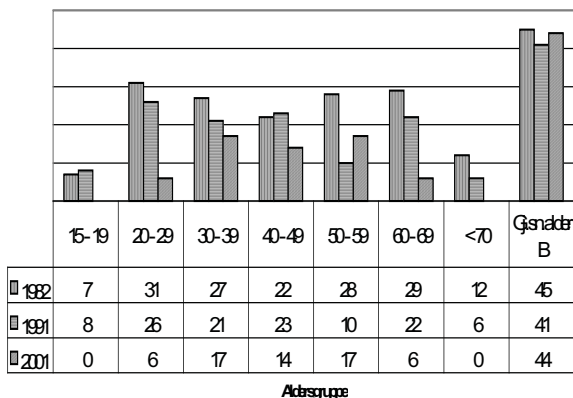
4.1.2 Fiskere

Jordbruk og fiske har vært, og er de viktigste næringene i Rødøy kommune. Det er blitt vanskeligere for unge fiskere å komme inn i fiskeryrket på grunn av de siste års kvotereguleringer, med små fartøyskvoter som gjør det lønnsomt å ha minst mulig mannskap, slik at mannskapsbehovet er mindre enn før.

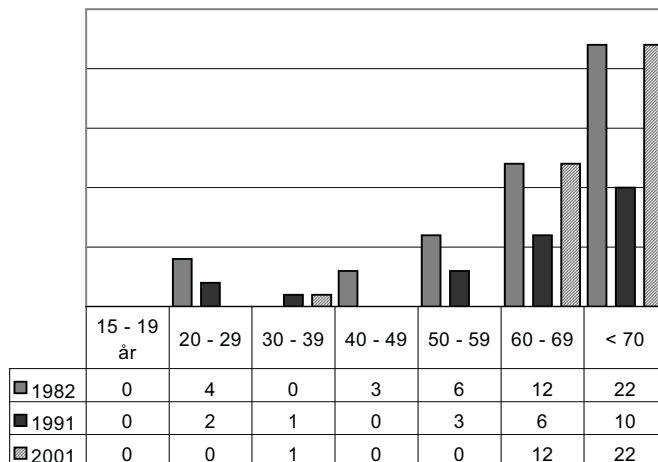

Det har vært en reduksjon av totalt antall fiskere med 108 stk. 53,2 %, fra 1982 til i dag. Antall fiskere i blad A er redusert med 12 stk, 25,5 %. Det er i aldersgruppen 50-59 år at reduksjonen har vært størst med 6 stk. fra 1982 til i dag. Antall fiskere i blad B er redusert med 96 stk, 61,5 %. Det er i aldersgruppene 20 – 29 år og 60 – 69 år at reduksjonen har vært størst, med henholdsvis 25 og 23 stk. Gjennomsnittsalderne blant totalt antall fiskere er forholdsvis høy på 54 år. For blad A er gjennomsnittsalderen på 70,5 år og for blad B er gjennomsnittsalderne på 44 år. Gjennomsnittsalderen har holdt seg stabil fra 1982 fram til i dag, med en økning i blad A med 6 år og blad B med 1 år.

Alderssammensetning blad E

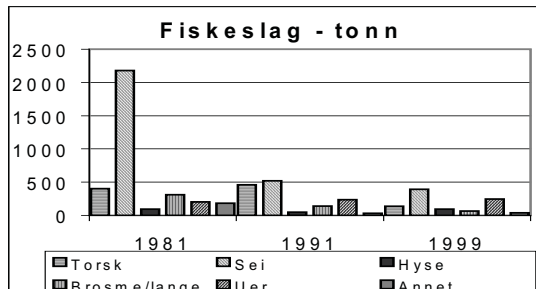
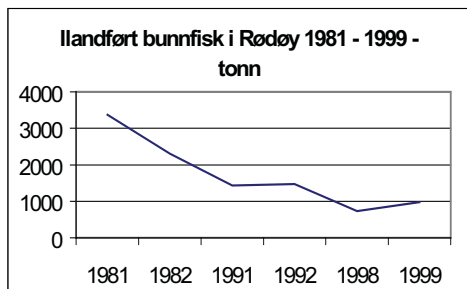

Alderssammensetning blad A

4.1.3 Råstoff

Fiskeriene er en av basisnæringene i Rødøy kommune. Ressursproblemer i fiskeriene omfatter i dag de fleste beskattede fiskearter, og har ført til omfattende reguleringsbestemmelser, noe som har konsekvenser både for ilandført kvantum og sysselsetting. Ilandført kvantum bunnfisk har jevnlig gått nedover fra 1985. Nedgangen skyldes spesielt utviklingen i seifisket og krisen som oppsto på tørrfiskmarkedet i begynnelsen av 80 - årene.

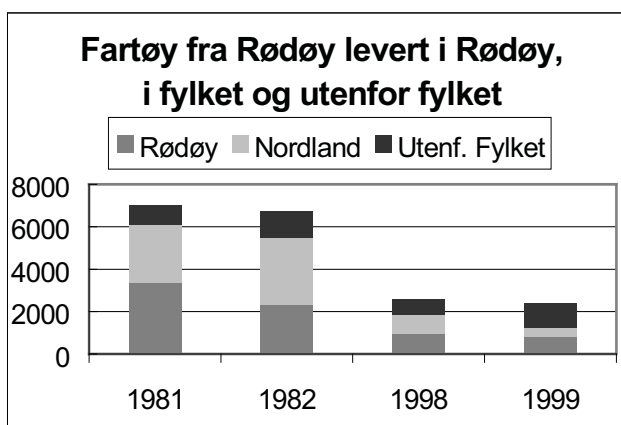
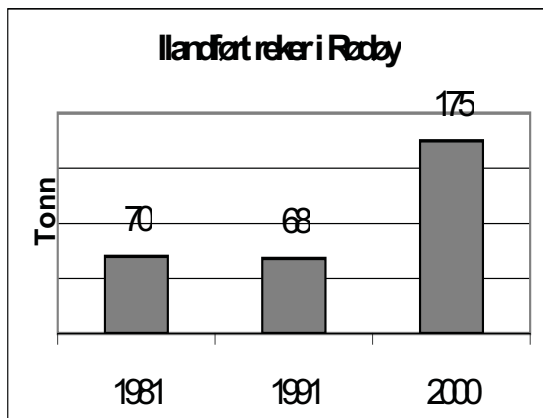
Det er en dramatisk nedgang i ilandført bunnfisk med hele 71 % fra 1981 til 1999. Som figuren viser var 1998 et foreløpig bunnår, og det har vært en økning i 1999 med 25 % sammenlignet med 1998. Ilandført torsk har holdt seg stabilt fram til 1991. Fra 1991 til 1999 har det vært en reduksjon på 325 tonn som utgjør 70 %. Sei har hatt den mest dramatiske reduksjonen med 2180 tonn ilandført sei i 1981 til 393 tonn i 1999. Dette utgjør en reduksjon på 82 %. Leveransen av hyse og uer har holdt seg forholdsvis stabil, mens for brosmen og lange har reduksjonen fra 1981 til 1999 vært på 245 tonn som utgjør 79 %. Også for andre fiskeslag har det også vært en kraftig reduksjon fra 1981 til 1999 med 145 tonn, 79 %.

Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3

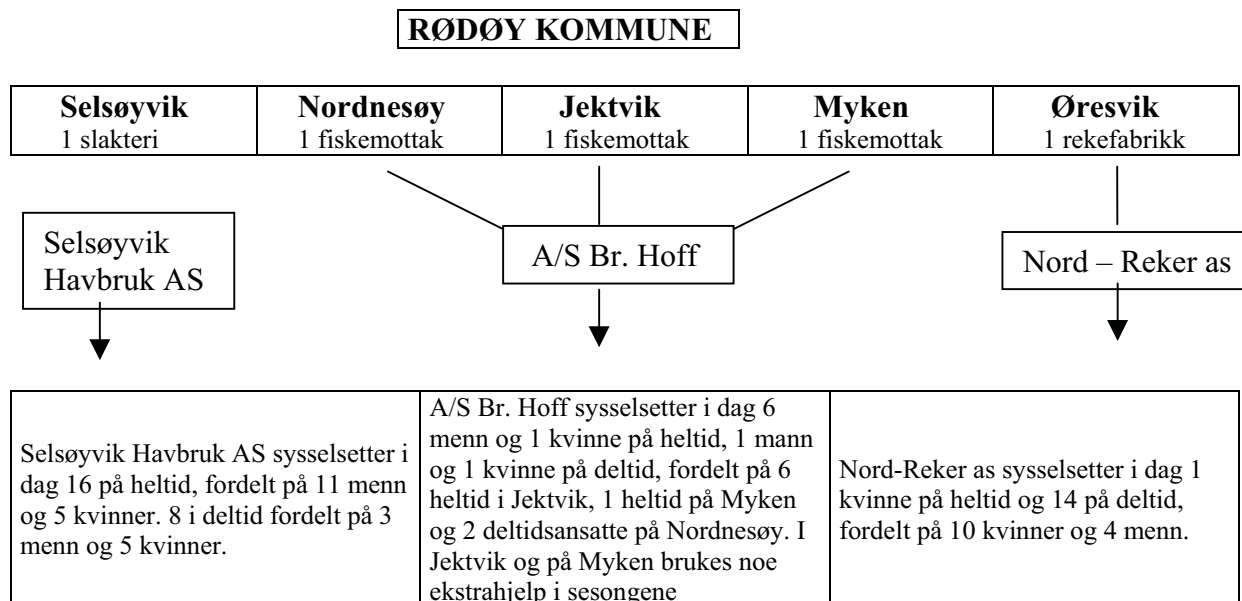
Fig. 4

Kvantum ilandført reker har økt med 105 tonn, 150 % fra 1981 til 2000. Ilandført kvantum bunnfisk i Rødøy kommune var i 1981 på 3.373 tonn og utgjorde 48 % av oppfisket kvantum. I 1999 ble det ilandført 976 tonn bunnfisk i Rødøy kommune, noe som utgjør 38 % av oppfisket kvantum.

4.2 AVLEDET FISKERIVIRKSOMHET

4.2.1 Fiskebedrifter

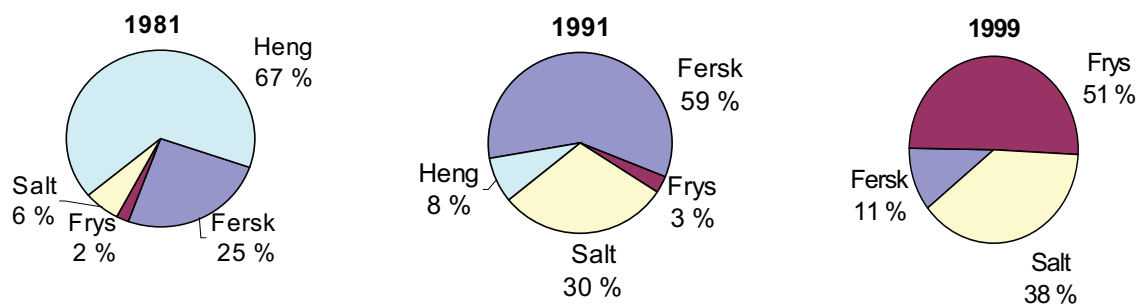

Antall fiskebedrifter er redusert fra 8 i 1982 til 5 i 1999. I 1981 var det 2 fiskebedrifter på Nordnesøy som tok imot mest fisk i Rødøy kommune, med 2100 tonn. Hovedvekten av dette gikk til tørrfiskproduksjon av sei. I dag er det fiskebruket i Jektvik som tar imot mest fisk, med i overkant av 40 % av leveringer i Rødøy. Fisken går hovedsakelig til fersk, frys og salting, og den blir i liten grad bearbeidet i kommunen. Eierstrukturen på mottakssiden har endret seg. I dag tar A/S Br. Hoff imot all leveranse av ilandført fisk i kommunen.

På Hilstad i Øresvik er kommunens eneste rekefabrikk. Firmaet har vært i drift i 26 år og har hatt rekeproduksjon som hovednæring, og i 1998 ble firmaet solgt og fikk ny eier. Bedriften har samarbeid med 28 båter, hvorav 12 – 15 leverer reker hele året.

Anvendelse ilandført bunnfisk

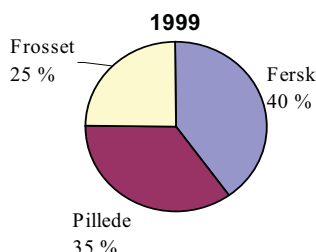
Fig. 1

Mens det meste av leveransene på begynnelsen av 80 – tallet gikk til hending og tørrfiskproduksjon, går det meste i dag til frysing og salting. Fisken blir i liten grad bearbeid i kommunen, noe som har stor betydning i forhold til sysselsetting og verdiskaping.

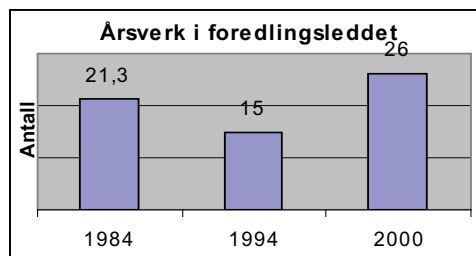
Anvendelse – reker

Fig. 2

Etter mottak blir rekene sortert i tre størrelser. De største rekene blir lagt i lake i 9 kg. bøtter, eller solgt ferske og sendt med fly fra Bodø. Mellomrekene blir håndpillet og lagt i lake i tre forskjellige størrelser på spann og bokser. Denne produksjonen gir den største verdiskapningen, og over 2/3 av arbeidskraften går med til denne produksjonen. De minste rekene blir frosset og solgt som suppereker eller til farseproduksjon.

Fig. 3

Antall årsverk i foredlingsleddet har steget på tross av lavere totalt ilandført kvantum råstoff i kommunen. Dette skyldes i første rekke slakteriet på Selsøyvik og rekefabrikken på Hilstad.

4.1.3 Sammendrag – fiskerinæringen

Fra 1990 ble torskefisket regulert med kvoter til den enkelte båt. De siste års kvotereguleringer med små fartøyskvoter har ført til at det er blitt lønnsomt å ha minst mulig bemanning. Dermed er det blitt vanskeligere for unge fiskere å komme inn i fiskeryrket med egen båt. Det er ikke tegn til at utviklingen stagnerer på dagens nivå, eller endrer seg i positiv retning. Dersom det ikke blir iverksatt tiltak som gjør det enklere å komme inn i fiskeryrket, og som gjør yrket mer lønnsomt, attraktivt og sikkert, vil utviklingen innen fiskerinæringen i kommunen bli katastrofal.

De siste år er det tildelt få rekrutteringskvoter, noe som bidrar at ungdom og nybygg blir regulert bort fra næringen. Nedgangen i antall fiskere skyldes likevel ikke utelukkende faktorer innen selve næringen. Bosettings- og utdanningsmønsteret er også faktorer som er med på å svekke rekrutteringen av fiskere.

Det at det ikke ble iverksatt konkrete tiltak innen fiskeriene da krisen på tørrfiskmarkedet for sei oppsto på begynnelsen av 80 – tallet har hatt stor betydning for kvantumsutviklingen når det gjelder ilandført fisk. I tillegg må kvantumsnedgangen sees i sammenheng med ressurstilgang og nedgang i antall båter og fiskere.

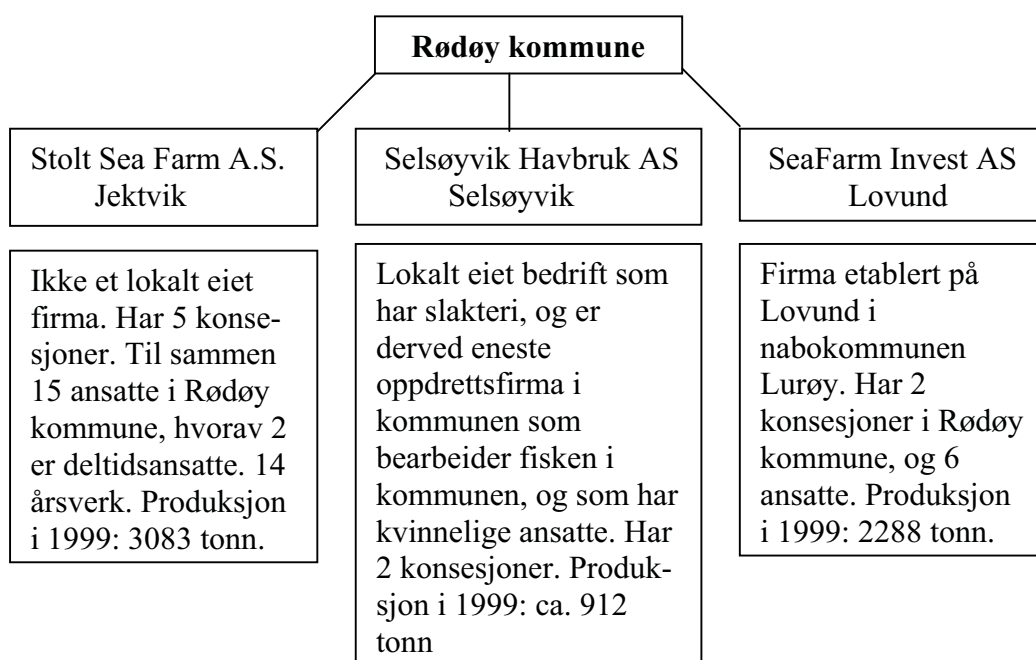
Rødøy er preget av tradisjonelle tilvirkningsformer, og nesten alt ilandført råstoff går til fersk, frys og salting. Reduksjonen i råstofftilgang og en uheldig eierstruktur på mottakssiden, hvor et firma tar imot 100 % av ilandført fisk, gjør det vanskelig å videreutvikle og modernisere foredlingsleddet. En økt videreføring av fiskeprodukter vil kunne legge et bedre grunnlag for bedriftenes eksistensgrunnlag, og dermed sikre framtidig drift ved de fiskebedriftene som er i kommunen i dag.

Det er lite grunnlag for andre større næringer som ikke er knyttet til ressursene i sjøen. Dersom ikke primærnæringene i Rødøy kommune blir styrket, vil utviklingen sannsynligvis føre til ytterligere stagnasjon i øvrig næringsliv, og derved en ytterligere nedgang i befolkningsgrunnlaget.

4.3 OPPDRETT

I 1982 var det 3 matfiskanlegg og et klekkeri for laks og regnbueørret i Rødøy kommune. Næringen vokste raskt på 80 – tallet, og i 1989 var det 8 matfiskanlegg spredt over hele kommunen. To av disse var midlertidige etableringer fra andre kommuner på grunn av sykdomssituasjon i næringen. Produksjonen i anleggene økte jevnt fra 1983 til 1989, med en nedgang i perioden 1986 til 1987 som skyldtes sykdomsutbrudd. På grunn av sykdomsutviklingen opplevde næringen et krakk på slutten av 80 – tallet og begynnelsen av 90 – tallet. I Rødøy gikk 5 av 6 oppdrettsbedrifter konkurs, og lokale eierinteresser ble overtatt av større kapitalsterke selskap. I 1986 ble det etablert 3 settefiskanlegg i kommunen. Etter som etterspørselen etter smolt avtok, og settefiskanlegget til Sea Farm a/s fikk sykdomssmitte i anlegget, ble disse anleggene satt ut av produksjon, og høsten 1990 var det ingen produksjon i noen av anleggene. Der er i dag ingen settefiskanlegg i drift i kommunen.

4.3.1 Matfiskanlegg i Rødøy kommune

Antall anlegg er i dag 3 stk. Det samme som i 1982, men antall konsesjoner er på 9, en økning på 6 i forhold til 1982. Produksjonen øket jevnt gjennom hele 80 – tallet, bortsett fra i –86 og –87 da det på grunn av sykdomsutbrudd var en nedgang. Fra 1993 har produksjonen øket voldsomt. I 1999 var produksjonen 10,6 ganger høyere enn i 1982. Som fig. 2 viser så er det ingen jevn kurve vi ser, men en stigende kurve med forholdsvis store svingninger.

Fig. 1

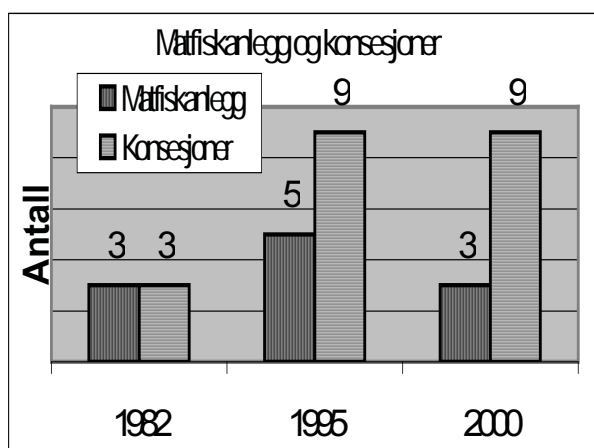
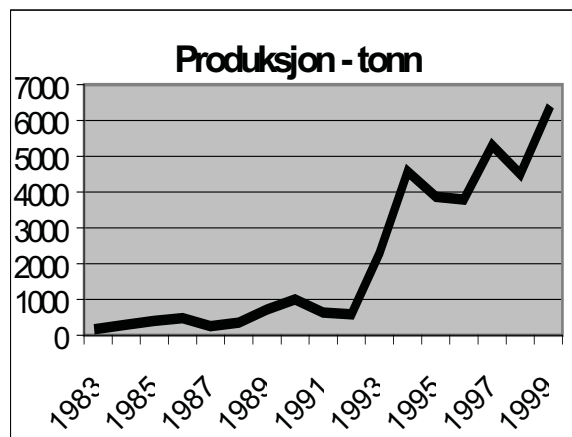
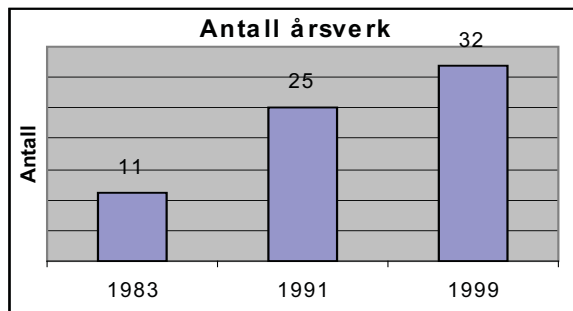

Fig.2

Sysselsetting

Fig. 3

Antall årsverk har steget med 65,6 % fra 1983 til i dag. Dette er i likhet med fiskeryrket et mannsdominert yrke. I dag er kun 5 kvinner ansatt på heltid, og 5 kvinner på deltid av i alt 45 heltids- og deltidsansatte.

4.3.2 Lokalteter

Merdene er utviklet til å tåle tøffere værforhold enn tidligere anleggstyper. Lokalitetsutviklingen fra skjermede områder til mer åpne farvann har ført til konflikter med andre brukerinteresser. Det blir foretatt regelmessige bunnundersøkelser for å kontrollere bunnforholdene med hensyn til føroppsamling under merdene. I dag driver oppdretterne i kommunen innenfor hver sin "sone". Hver oppdretter har 2- til 3 lokaliteter pr. konsesjon, slik at smoltutsettene kan skje med adskilte årganger. Dette har ført til at oppdretterne har lagt beslag på større og flere områder enn tidligere. En god lokalitet blir brukt i ca. 2 år og får "hvile" fra 6- til 12 måneder før den blir brukt om igjen.

For å få en positiv utvikling av næringen i Rødøy kommune er det viktig at det finnes ledige oppdrettslokaliteter. Samtidig er det viktig at framtidige oppdrettslokaliteter ikke kommer i konflikt med interesser innen tradisjonelt fiskeri og andre brukerinteresser.

4.3.3 Sammendrag

Fiskeoppdrett har vært ei næring med store svingninger. Laks / ørret har hittil vært mest ettertraktet som oppdrettsfisk, men andre arter som torsk, kveite og røye blir stadig mer aktuelt. Aktørene i oppdrettsnæringen i Rødøy kommune er blitt færre og større, mens samlet kvantum produksjon er tidoblet i løpet av de siste 6- til 7 år. Det er en uheldig eierstruktur, hvor kun et av anleggene har lokal forankring. Kun 14,5 % av samlet produksjon blir slaktet i kommunen; på anlegget som er i lokalt eie. Dette er meget uheldig, og fører til at sysselsettingseffekten og verdiskapningen i Rødøy er mindre enn hva den kunne ha vært.

Det bør være et felles mål for oppdretterne at all slakting av oppdrettsfisk produsert i kommunen skjer i Rødøy. Ved nye konsesjonstildelinger, og ved eventuelle framtidige etableringer innen oppdrettsnæringen, bør det være et krav om at en større andel av verdiskapningen blir i kommunen, og det bør også stilles krav om en større sysselsettingseffekt enn det vi ser av oppdrettsnæringen i dag, gjennom etablering av slakterier i Rødøy kommune.

4.4 NYE OPPDRETSMULIGHETER

Torsk

Produksjon av torskeyngel begynte i slutten av 1970 – årene. Relativt gode produksjonsresultater førte til stor interesse for yngeloppdrett av torsk, og flere kommersielle firma startet produksjon. En kommersiell oppdrettsproduksjon av torsk baserer seg på innfangning av villyngel, eller undermåls torsk. Også for denne oppdrettsformen har en slitt med problemer som fram til i dag har gitt knapp eller manglende lønnsomhet. Intensiv foring hos torsk synes å gi en nærmest forutbestemt kjønnsmodning etter 22 måneder, forutsatt full oppdrettssyklus. Erfaringene med villfanget materiale er noe mer blandet. I løpet av 80 – årene fikk 6 firmaer / personer i Rødøy konsesjon for torskeoppdrett, og startet opp i mindre målestokk. Torsken ble fanget i ruser og oppalet i merder.

Kveite

Som for de fleste marine fiskearter er startfring av kveitelarver et av de vanskeligste hindringer for å få til en storskala yngelproduksjon. I løpet av de siste 10 år har et betydelig forsknings- og utviklingsarbeid blitt drevet i offentlig og privat regi for å løse disse problemene. I Norge vil antall tonn slaktet oppdrettskveite stige kraftig de neste årene som følge av økt yngelproduksjon hos de kommersielle aktørene.

Potensielle matfiskaktrer har "sittet på gjerdet" i påvente av at en lønnsom produksjon skal bli dokumentert. Inngangsbilletten, kar på land, har hittil hatt høy pris, men den vil reduseres etter hvert som merdlsninger blir tilpasset kveiteoppdrett. Hvordan framtidens oppdrettsanlegg for kveite vil se ut, vet en altså ikke i dag.

De biologiske forutsetningene for kveiteoppdrett er gode. Kveita kan slaktes 3 år etter gyting, en produksjonssyklus som er like kort som den en hadde for laks inntil for få år siden. Veksten ti ungfisk er rask. Veksten til større fisk er seinere enn den en nå har for laks, men dette kan endre seg når en får optimalisert fret og driften av anleggene.

Oppdrett av kveite nevnes med stadig større interesse av oppdrettere i Rødøy. Det er foreløpig ikke noen som har tillatelse til oppdrett av kveite, men en søknad er under behandling. Forholdene ligger til rette for at det kan bli kveiteoppdrett i Rødøy, både med land- og sjøbaserte anlegg.

Skjell

I Norge ønskes det å utvikle metoder for storskala yngelproduksjon i klekkeri av kamskjell, med målsetting om å etablere grunnlag for kommersiell yngelproduksjon og dyrking av kamskjell langs kysten. Den eneste kommersielle kamskjellbedriften i Norge befinner seg i Trøndelag. Den hvite muskelen i skjellet veier 80 gram, og selges for 13 kroner. Oppdrett av kamskjell kan bli en ny og innbringende næring for folk langs kysten. På verdensbasis spises det en million tonn kamskjell i året. Foreløpig har det vært drevet oppdrett i liten målestokk i Norge. Yngelen har vært en av de viktigste flaskehalsene. Fring er en enkel sak for oppdretterne. Yngelen tar selv opp fr gjennom alger og mikroorganismer i sjøen.

Leppefisk

Havforskningsinstituttet var først ute med å lansere leppefisk som luseplukkere av laks. I ettertid har stadig flere oppdrettere tatt metoden i bruk. De aktuelle leppefiskartene for bruk i laksemerder er bergnebb, grngylt og grasgylt. Bergnebb er i dag den dominerende arten. Forekomsten av leppefisk er størst i de srlige deler av landet. I dag baseres all bruk av leppefisk seg på innfanget vill leppefisk, men havforskningsinstituttet har vist at oppdrett av leppefisk er mulig.

Steinbit

Havforskningsinstituttet satte i gang et prøveprosjekt i 1986 for oppdrett av steinbit. Resultatene fra dette arbeidet viser at det er mulig å oppdrette denne arten intensivt. Steinbit kan på sikt blir en betydelig oppdrettsfisk i Norge. Det er nå kontroll over utviklingen av steinbit fra befruktning, til klekking og tilvekstfasen. Det gjenstår imidlertid forskning på å få befruktet egg av god kvalitet. Steinbiten trives godt i landbaserte anlegg.

Røye

I Norge produseres det ca. 400 tonn sjørøye i året. Prisen pr. kg røye har vært opptil kr. 44,- pr. kg. Røya har en gjennomsnittlig slaktevekt på 500 gram, mens laks har en langt større slakteverdi. Røya er et nisjeprodukt, og noen av ryeoppdretterne hevder at produksjonen har nådd sitt maksimum, og at dagens produksjon dekker etterspørselen. Det meste av røya går til eksport, mens 20- til 25 % omsettes innenlands.

⋮

4 5. Planbeskrivelse, mål, tiltak og retningslinjer

- Det er viktig at kommunene blir mer bevisst det næringspotensialet som ligger i kystsonen.

(Havbruksmeldinga 1994)

5.00 INNLEDNING

I dette kapitlet gjennomgås og drøftes relevante samfunnsforhold knyttet til bruken av kystsonen. Det er vektlagt å presentere de ulike interessene som kan danne grunnlag for arealkonflikter, på en slik måte at det gir bakgrunn og innsikt i å forstå disposisjonene i kommuneplanens arealdel.

Kystsoneplanen relaterer seg direkte til kommuneplanens arealdel.

I Rødøy utgjør kystsonen, slik definisjonen av planområdet er gitt, det desidert største og mest komplekst sammansatte området av alt areal i kommunen. Det er så å si her det "meste skjer".

Dette underbygger viktigheten av kystsoneplanen.

5.01 FISKERI

Situasjonsbeskrivelse

Fiske og fangst har vært den livbergende næring gjennom alle tider og ved siden av båttrafikk er fiskeriene selve hovedaktiviteten på sjøen i Rødøy.

Fiskerinæringen er svært viktig for Rødøy og betydningen av fiskeriene er dokumentert i kap. 4. Sikring av fiskerinæringens interesser gjelder både ressursforvaltning (gjennom bl.a. å sikre gyte- og oppvekstplasser samt reguleringer) og tilrettelegging for at et aktivt fiske kan skje (gjennom f.eks. å unngå etablering av konkurrerende arealkrevende aktivitet).

Tradisjonelt har forholdet til andre interesser og annen bruk av sjøen vært forholdsvis uproblematisk, men med den økende bruken av kyst og sjøområder vil det være svært viktig å ta vare på områder som er spesielt viktig for fiskerinæringen. Dette er i særlig grad områder for kaste- og låssetting samt gyte- og oppvekstområder for fisk. Også garnsett-plasser, rekefjell, m.v. har en særlig verdi.

Av dette kan en slutte at det finnes potensielle arealkonflikter i forhold til bl.a.:

- etablering av verneområder
- ekspansjon innen oppdrettsnæringen
- petroleumsvirksomhet
- økning i fritidsfiske
- utbygging av kommunikasjonssystem

Hovedmål

Gjennom kystsoneplanen må fiskerienes tradisjonelle stilling sikres.

Retningslinjer for fiskeri

- Oppdrettsaktivitet, råstoffutvinning, fritidsfiske, teknisk infrastruktur, hyttebygging, petroleumsvirksomhet og verneområder er eksempler på interesser som kan komme i konflikt med tradisjonelle fiskeriinteresser. Det er viktig at fiskeriinteressene blir hensyntatt i all arealplanlegging, slik at eventuelle konflikter kan løses på et tidlig stadium.

SPESIELLE FISKERIINTERESSER

Kaste- og låssettingsplasser

Kaste- og låssettingsplassene langs kysten er i mindre bruk i dag, enn tidligere. Men p.g.a. at fiskerinæringen høster av biologisk materiale er det viktig å ha en «føre-var»-holdning slik at ikke verdifulle områder forringes.

I Rødøy er det særlig fiskearter som sild og sei som det er mest aktuelt å låssette.

Hovedargumentene for å låssette fisken er at kvaliteten økes om den går noen dager uten for og at en til en viss grad kan oppnå jevnere leveranser til fiskemottakene.

Mellomlagring av fisk (låssetting) kan være aktuelt også over lengre tid (3-4 måneder), men da kreves det foring av fisken. Dersom fisken fores kreves det tillatelse etter oppdrettsloven.

Det er viktig å ivareta en del av disse områdene slik at ikke de benyttes til formål som ikke kan kombineres med fiskeriaktiviteten. Aktiviteter på land kan influere på bruken og tilgjengeligheten til denne type områder.

Derfor bør en gjennom kystsonenplanen avsette et prioritert utvalg av slike områder. Landområdene i tilknytning til kaste- og låssettingsplassene vil det være aktuelt å f.eks legges ut som LNF-områder med byggeforbud. Spesielt fritidsbebyggelse direkte tilknyttet et slikt område kan skape konflikter, i alle fall i perioder.

Retningslinje for kaste- og låssettingsplasser:

I kaste- og låssettingsplasser bør fiskeriaktivitet prioriteres. Aktiviteter og installasjoner som kommer i konflikt med dette, bør ikke tillates.

Gyte- og oppvekstområder

Det er ansett å være viktig å registrere gyte- og oppvekstområder i kystsonplan-sammenheng.

Slike områder behøver en streng beskyttelse mot aktivitet som kan redusere områdets verdi.

I forhold til oljevernberedskap vil det også være nyttig at de viktigste gyte- og oppvekstområdene er avsatt på arealplankartet.

Retningslinje for gyte- og oppvekstområder:

I gyte- og oppvekstområdene vil fiske være den prioriterte aktivitet. Aktiviteter og installasjoner som kan komme i konflikt med fiskeinteressene og forringe slike områders kvalitet vil ikke kunne tillates. Akvakulturanlegg, taretråling og skjellsandgrabbing kan være eksempler på aktiviteter som kan forringe et slikt områdes verdi.

TEMAKART: Rekefelt, gyte- og oppvekstområder

TEMAKART: Kaste- og låssettingsplasser

5.02 OPPDRETT

Situasjonsbeskrivelse

Oppdrett av fisk er en relativt ny aktivitet i kystområdene og oppdrettsnæringen er inne i en svært gunstig utvikling. Næringen har et betydelig vekstpotensiale og de naturlige forutsetninger for oppdrett i Rødøy er meget gode. Oppdrettsnæringen er svært viktig for Rødøy og betydningen av oppdrett er dokumentert i kap. 4.

Oppdrett av fisk er arealkrevende og en nøkkelfaktor for videre vekst i næringen er at det finnes tilstrekkelig antall gode lokaliteter.

Samtidig har det skjedd en stadig utvikling innen næringen der produksjonsmiljøet endres til større dimensjoner, det skjer driftsrasjonaliseringer og en vektlegger sikkerhet mot sykdom og rømning. Kravene til gode lokaliteter har endret seg radikalt på 15 år.

Med dette som utgangspunkt, så må det bli med "grov maskevidde" at en uttaler seg om hvilke områder som egner seg til oppdrett.

Nordland oppdretterlag har uttalt følgende:

"- For oppdrettsnæringen som har hatt en dynamisk utvikling, er det derfor vanskelig å

avskrive områder når framtidige krav til gode havbruksområder er så uforutsigbare".

Dette usikkerhetselementet forsterkes ytterligere når en tar i betraktning de store forventninger som er skapt til nye oppdrettssorter.

Hovedmål

- Rødøy kommune vil legge til rette for at oppdrettsnæringen skal få tilstrekkelig areal til videre ekspansjon, så lenge det ikke kommer i konflikt med eller ødelegger for tradisjonelt fiskeri, kommunikasjonsleder eller spesielt sårbare natur- eller kulturminne-biotoper.

Retningslinjer

- Oppdrettsnæringens arealbehov skal prioriteres ved behandlingen av alle typer kommuneplaner.
- Næringen bør selv gi tydelige signaler på et så tidlig tidspunkt som mulig om framtidige arealbehov.
- Ved nye konsesjonstildelinger og ved eventuelle framtidige etableringer innen oppdrettsnæringen er det et krav om at en større andel av verdiskapingen blir i kommunen, det stilles også krav om større sysselsettingseffekt enn den vi ser i dag i oppdrettsnæringen. Rødøy kommune setter derfor som et krav at det opprettes pakkeri eller at pakkingen foretas på annen måte i kommunen før areal kan tildeles.

TEMAKART: Oppdrettslokaliteter

5.03 REISELIV

1. Generelt

Reiseliv er i St.meld nr. 90 (1980-81) definert som:

«- Reiseliv omfatter personers reise og opphold utenfor det geografiske området hvor de til daglig ferdes uten at det nødvendigvis betyr at personene må ha overnattet utenfor boligen.»

Reiselivet kan deles inn i to hovedgrupper, det **markedsorienterte** og det **ressursbaserte** reiselivet. Grunnlaget for det markedsorienterte reiseliv er befolkningskonsentrasjoner og viktige trafikkarer.

Grunnlaget for det ressursbaserte reiselivet er:

1. Naturforutsetninger for rekreasjon/fritidsaktiviteter, f.eks. fjellklatring, havseiling og dykking.
2. Kulturelt (samfunnsmessig) betingede forutsetninger, f.eks. rorbuferie og særegen livstilpasning.
3. Menneskeskapte forutsetninger som fritidsparker, lekeland osv.

Det er det ressursbaserte reiselivet som kommer sterkest i berøring med kystsonen, ikke minst fordi det er arealkrevende når en skal hovedvekt på en opplevelses- og aktivitetsmeny.

2. Grønn turisme

Vi står overfor en ny trend i opplevelses- og aktivitetsturismen som innebærer at den grønne turisme og miljøkvaliteter blir mer vektlagt i årene framover. Grønn turisme baseres på kulturlandskapet med hele dets innhold av natur, kulturminner og bygningsverdier og dets lokale befolkning. Grønn turisme utvikles i nøye samspill med lokalbefolkningen og eventuelle nyanlegg skal gli inn i landskapets helhet uten å dominere eller prege dette.

Formålet med den grønne turismen er å:

- * gi turistene mulighet for natur- og kulturopplevelser
- * skape turistomsetning og arbeidsplasser i lokalområdene og derved skape forutsetninger for stadig å kunne utvikle områdenes tilbud på servicesektoren, infrastruktur og kulturelt liv
- * støtte de lokale næringene i området.

3. Utvikling av reiselivsnæringen i Rødøy de siste årene

I løpet av 1990-åra har det vært en forsiktig, men kontinuerlig utvikling av reiselivstilbud i Rødøy. Antall overnattings- og serveringssteder har økt fra 1-2 i 1990 til 6-7 i 2000. Hele reiselivstilbudet er basert på småskala virksomheter som bare delvis driver helårlig. De ulike tilbudene er private

familieforetak og i det vesentlige lokalt eierskap. I forhold til det tilreisende reiselivsspekter er det den «grønne turismen» som med fokusering på bl.a. fisketurer, Polarsirkelen, Nordfjorden, fjellene (Hestmannen, Rødøyløva etc), skjærgårdens natur- og landskap, m.v.

Utover dette er det et ikke ubetydelig innslag av folklore - personer som kommer for å oppsøke røtter (slekt, gamle bosteder, steder med spesielle begivenheter etc), kulturhistoriske steder, m.v. Ressursbasert reiseliv forventes å ha et betydelig vekstpotensiale i Rødøy, tatt i betraktning det store arealet og den vekslende naturgeografien.

De største trafikkårene for turister er:

- RV 17 med ferjesambandet Kilbøghamn-Jektvik
- Skipsleia, med både småbåttrafikk og turistskip
- En del utfart til Melfjordbotn/Nordfjorden samt lokal trafikk over Kilbøghamn/Tonnes.

4. Hytter/fritidshus kontra reiseliv - reiselivet er arealkrevende

I en viss utstrekning kan en si at dersom bruken av hytter/fritidshus medfører aktiviteter som gir omsetning, så kan dette betraktes som lokalt reiseliv. Men det fordrer at slik turisme gir grunnlag for bl.a. butikker, restauranter, kiosker og marinaer og det er ikke alltid riktig i Rødøy.

I Rødøy har en hatt en økning i hytte-/fritidsbygg de siste 10-15 år, ikke minst som følge av vegutløsningen Flostrand-Sila på Rv 17. I noen bygdesamfunn er innslaget av hytter/fritidshus tydelig overeksponert ved at en har gitt anledning til å bygge flere nye hytter enn det er bolighus. Samtidig er det ikke gjort undersøkelser om hva hytter/fritidshus legger igjen av verdier i lokalsamfunnet eller øvrige konsekvenser et stort innslag av fritidsinteresser påvirker små lokalsamfunn. Sett i perspektiv så kan en ikke finne belegg for å si at de områder som har hatt den største utbygging av hytter/fritidshus de siste 15-20 år, har hatt en varig lokal verdiskapning som følge av dette. Det er snarere slik at det er vanskelig å finne verdiskapning av betydning for lokalsamfunnene der hvor fritidshus/hytter er overeksponert i forhold til bolig- og befolkningsmasse.

Hovedmål

Naturen, med attraksjoner og miljøkvaliteter, er et viktig ressursgrunnlag og et fortrinn for hele reiselivssatsingen i kommunen. Det er viktig at disse kvalitetene ivaretas og forvaltes slik at de i framtiden kan gi grunnlag for økt reiselivsvirksomhet her i kommunen.

- Kystsonen skal bidra til å stimulere utvikling av den grønne turismen.

Retningslinjer

- I størst mulig grad skal en søke oppbygging av utleiehytter m.v. i tilknytning til overnattings- og serveringsstedene framfor enkeltstående privateide hytter.

5.04 HAVNER

Situasjonsbeskrivelse:

Arbeidet med kommunal havneplan har pågått siden 1998, men er blitt forsinket fordi en har valgt å vente på en del konkrete avklaringer for noen havners skyld. I perioden 1997-1999 har det skjedd flere ting som påvirker havneplanen, bl.a. i forhold hurtigruteanløp Selsøyvik, molo Myken, molo Hilstad, kraftutbygging Melfjordbotn, fiskerihavn Jektvik, trafikk-kai Våga, næringsområde Kjerringsskjæret m.v. En tar sikte på at havneplanen skal være ferdig til behandling våren 2001.

Fiskerihavner

I Rødøy kommune er det registrert 10 fiskerihavner; Kilbøghamn, Hilstad (Øresvik), Selvågen havn på Rødøy, Lyngvågen og Sørgjærøyvågen havn på Gjerøy, Valvær nødhavn, Myken, Nordnesøy havn, og Jektvik havn som er vedtatt utbygd som industrihavn. I tillegg er det havn m/ slipp ved Rødøy mek. Verksted på Bø-Kvalvik og ved Øyra mek. Verksted på Sør-Gjerøy.

Uthavner

Myken og Valvær har betegnelsen uthavner. Myken har en god havn med fortøyningsbøyer, vannfylling, bunkers og butikk. Valvær blir betraktet som nødhavn, men her er også gode ankringsmuligheter.

Trafikkhavner

De typiske trafikkhavnene er de som anløpes av hurtigbåtene NEX og Rødøyløven. Nordnesøy d/s-kai, Storselsøy d/s-kai, Selsøyvik, Sundøy d/s-kai, Gjersvikgrenda d/s-kai, Kilboghavn almenningsskai, Oldervik almenningsskai, Melfjordbotn d/s-kai, Jektvik d/s-kai, Nordvårnes d/s-kai, Vågaholmen d/s-kai, Myken d/s-kai, Rødøy d/s-kai, Gjerøy d/s-kai. I tillegg Smiholmen v/ Losvik som er hovedbase for legeskyss- og ambulansébåten Rødøyfjord.

Fergeleier

Kommunen har ialt 8 fergeleier som trafikkeres av de 2 ferjene i Rødøybassenget. Det er Jektvik, Sørfjorden og Kilboghavn som ligger i RV-17sambandet, samt Rødøy, Gjerøy, Selsøyvik, Storselsøy og Nordnesøy som trafikkeres av fylkesferja.

Gjestehavner

Rødøy kommune har 4 havner som faller inn under begrepet gjestehavner, Selsøyvik, Rødøy, Jektvik og Vågaholmen. Ved disse havnene er det muligheter til vannfylling, dagligvarehandel, post/bank, bunkring osv. I tillegg er det flere småbåthavner eller ankringssteder.

Rødøy kommune er med i et regionalt prosjekt som skal legge forholdene bedre til rette for dem som bruker båten i fri- tiden. Det skal også utarbeides kart og informasjon som gjør bruken av fritidsbåt i regionen til et servicevennlig, opplevelsesrikt og trygt opphold.

Prosjektet har som formål:

- Tilrettelegge en del sentrale havner med riktig spredning i regionen, hvor havneforholdene, service og aktivitets- tilbud på land er så godt utbygget at de er egnet til opphold også over lengre tid.
- Tilrettelegge og synliggjøre kystkultur, forminner og naturområder, og gjøre disse godt tilgjengelige for båtfolket.
- Få laget et godt og informativt kart og annen informasjon.

Småbåthavner

Under betegnelsen småbåthavner er det organisert drift gjennom lokale båtforeninger i Tjongsfjord og på Storselsøy. Ellers er det flere havner/ankringsplasser der flere småbåter ligger samlet.

Retningslinjer:

Havbruksanlegg må ikke lokaliseres på en slik måte at de er til hinder eller fare for båttrafikken i merkede leder og i havneområder.

TEMAKART: Havner i Rødøy

5.05 BIOLOGISK MANGFOLD

Situasjonsbeskrivelse

Med biologisk mangfold menes variasjon mellom og innen arter, samt økosystemene og de økologiske prosessene som artene er en del av. Et resultat av menneskenes bruk av naturens ressurser, omdisponering av arealer, oppdyrking, nedbygging og forurensing, er reduserte leveområder og spredningsmuligheter samt reduksjon av antall individer og en viss grad utryddelse av arter. Det vil i fremtiden være viktig å bevare de store uberørte naturområdene som gjenstår, samtidig som små viktige biotoper også ivaretas.

Hovedmål

Kystsonen skal bidra til å sikre det biologiske mangfoldet og økosystemene i sin helhet. Store sammenhengende naturområder og andre nøkkelbiotoper bør bevares. I slike områder bør en ikke tillate annen aktivitet enn tradisjonell, lokal næringsutøvelse.

Potensielle konflikter

Hensynet til naturverdier og biologisk mangfold blir ikke vektlagt i tilstrekkelig grad i planarbeid og saksbehandling og av utbyggere.

Forslag til videre arbeid

For naturverdiene må det lages "sjekklister" som legges til grunn for all kommunal saksbehandling.

Gjennomføre informasjonstiltak overfor grunneiere og allmennheten.

5.06 KULTURMINNER OG FORTIDSVERN

Situasjonsbeskrivelse:

Kulturminner er alle spor etter menneskelig aktivitet i vårt fysiske miljø, også områder det knytter seg historiske hendelser, tro eller tradisjon til. Kulturmiljøer er områder hvor kulturminner inngår som del av en større helhet eller sammenheng. Kulturlandskap er et landskap påvirket av menneskelig aktivitet.

Det er sannsynlig at bosettingen i Rødøy er like gammel som i våre nabo-distrikt (Træna og Vega med 9.000 år gamle registreringer) og de fleste spor er å finne i strandsonen innenfor 100-metersbeltet.

De mest typiske kulturminnene er de fysiske sporene; gamle byggverk (f.eks. gravhauger, nausttuffer og båtstøer), hus og brygger, kultivert jord og ferdastier/buveger i utmark. Dette er rester etter gammel, stedlig bosetting og Rødøy er meget rik på slike kulturminner, både fra førhistorisk og nyere tid.

Men også de imaginære forhold er viktige kulturminner, som f. eks. stadnamn, sosiale skikker, muntlig tradisjon. Med uttynning av bosettingen vil mange lokale minnesverk forsvinne. Ikke minst gjelder det nedarvede skikker som f.eks. å forstå lokale værtegn, lokalisering av meer og fiskeplasser, matauke i utmark og dialektuttrykk.

Mange gamle håndverk kan læres videre til nye generasjoner, men det gjelder ikke alle imaginære sider ved tradisjonene. F. eks. vil båtbygging være teknisk enklere å holde i hevd enn å formidle kunnskapene om hvordan båten ble brukt (roing og segling i ulike vær- og vindforhold).

I Rødøy er flere ganske vidtfavnende områder fraflyttet i løpet av de siste 40 år. Det gjelder f.eks. området Svinvær-Otervær-Valvær, ytre Melfjorden, indre Sørfjorden og området Gjerøyvær-Selsøyvær-Risøy.

Fraværet av daglig, menneskelig aktivitet gjør både at kulturminnene fortaper seg og at områdene endrer karakter. Landskapet gjennomgår en stor forandring etter at landbruksdrift er opphørt. Det skjer en tilvekst av busker og kratt i utmarka, forsumping av innmarka, innførsel av skadedyr (mink, vånd) og endring av flora-rikdommen.

Det er en utfordring å holde kulturlandskapet ivare gjennom aktivt, daglig bruk.

I framtida vil slike rene kulturminner kunne få økt kommersiell betydning og kan styrke den lokale reiselivsnæring. Dette må imidlertid gjøres på en planmessig og en skånsom måte.

Automatisk fredede kulturminner er registrert på Økonomisk kartverk inntegnet som rune-R på kartet. I Rødøy finnes de nyere faste kulturminner registrert i SEFRAK-registeret som omfatter alle byggverk eldre enn 1900. I tillegg har kommunen et godt utbygd stadnavn-register, som omfatter både gamle og nye registreringer.

Den samiske påvirkning i Rødøy-området og kulturminner i sjøen (og på havbunnen) er i mindre grad registrert. Det gjennomføres imidlertid nå nyere kartlegging av samiske kulturminner i forbindelse med kraftutbygging i indre-Melfjorden og rundt Gjervalen/Sørfjorden.

Skippsfunn som er eldre enn 100 år er statens eiendom dersom riktig eier ikke kan identifiseres og det er ulovlig å sette igang tiltak som kan skade vraket eller fjerne ting fra det uten tillatelse fra rette myndighet.

Gjennomførte tiltak og forslag til videre arbeid

Myken fyr er kommunens bidrag til Fotefar-mot-nord (fylkeskommunalt initiert prosjekt i alle kommunene i Nord-Norge).

Myken fyr er medtatt i Verneplan for fredede fyrstasjoner.

Selsøyvik som handelssted er utpekt til kommunens tusenårssted.

Havnøya er i kommunedelplanen for Rødøy foreslått båndlagt til kulturområde med sikte på at området kan sikres som spesialområde i.h.t. PBL § 25-6.

En rekke andre fysiske byggverk og kulturmiljø rundt i kommunen som har vært satt i stand de senere år.

Hovedmål:

Den egenartede kystkultur og kulturminnene i kystmiljøene skal vernes om. De fysiske spor etter

fortidas mennesker i Rødøy skal være en levende og synlig del av befolkningens hverdag, livsutfoldelse og selvforståelse.

Retningslinjer:

1. Befolkningens kunnskaper om Rødøys fortid skal styrkes ved å bevare, tilrettelegge og formidle et variert og mangfoldig utvalg kulturminner.
2. Det skal etableres en kulturminnedatabase og utarbeides saksbehandlingsrutiner for å sikre at kulturminner ikke går tapt som følge av kunnskapsmangel og manglende rutiner.
3. Det skal utarbeides en plan for prioritering/bevaring, tilrettelegging og formidling av kulturminner.
4. Det er viktig å hensynta kulturminnene i sjø ved havneutbygging etc.

5.07 NATUR- OG LANDSKAPSVERN

1. Situasjonsbeskrivelse

Helgelandskysten er med sine fjorder og store skjærgård et unikt naturområde som p.g.a. Golfstrømmen også er et meget frodig og produktivt område. Landskapet varierer etter grunn- og bergforhold og det kan være kort avstand mellom kystlandskap med:

- glattskurte svaberg, holmer og skjær utsatt for vær og vind
- høyproduktive jordbruksområder og innelukkede viker/bukter som ligger i ly for vind.

Rødøy er i alle deler typisk for dette, men kanskje en anelse mer utsatt for vær og vind p.g.a. topografiske forhold. Som følge av høyfjellsplatået i Saltfjellet/Svartisen-området så har Nord-Helgeland høyere gjennomsnittlig årlig nedbørmengde og kraftigere vinder. I tillegg er strandflata langs fjordene i Rødøy stedvis sterkt avgrenset mellom sjøen og bratte fjell. Det meste av kommunens landareal er i privat eie. Statens eierposisjon er meget begrenset og gjelder bare høyfjellsområdene rundt Svartisbreene.

Ivaretagelse av spesielle naturverdier skjer gjennom direkte vernevedtak. I Rødøy gjelder dette primært Saltfjellet/Svartisen nasjonalpark (Nordfjorden) og LNF-områder med tilleggsskravur «naturvernområder» i kommuneplanens arealdel.

M.h.t. forslaget til kystverneplan henvises til kap. 3.4.3.

2. Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark

Da Regjeringen 29. august 1986 la fram St. meld. nr. 12 (1986-87) «Vern av Saltfjellet» ble det foreslått å etablere en storskala nasjonalpark i de sentrale delene av området. Den bærende ide var å få en nasjonalpark med et stort samlet naturområde fra høg fjell via frodige daler ut til havkanten, og som også omfattet de viktigste delene av isbreen og kalksteingrottene. Foruten disse naturvariasjonene, så var nasjonalparken viktig for å dokumentere samiske kulturminner og gammel norsk bosetting og kultur.

Ved kgl. res. av 8. september 1989 ble Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark opprettet, omfattende deler av kommunene Saltdal, Rana, Rødøy, Meløy, Gildeskål, Beiarn og Skjerstad. Nasjonalparken og fire tilgrensende naturvernområder strekker seg fra Melfjordens fjordlandskap i vest over Svartisen til fjellområdene langs svenskegrensa. Svartisen er Nord-Skandinavias største isbre (370 km²).

Det er Fylkesmannen i Nordland som er tillagt ansvar og myndighet til forvaltning av de verna områdene i Saltfjellet. Det er Statskog som er den største grunneier, men i nasjonalparkens ytterområder er det mange private grunneiere. Fylkesmannen i Nordland har laget (1991) egen forvaltningsplan for området.

Nasjonalparken går helt ut i Nordfjorden, som er en sidearm til Melfjorden i Rødøy. Den innerste delen av Nordfjorden er vill og preges av høge fjell med iskanten hengende utover. Den ytterste delen er mer gjestmild og ved holmene finnes en fraflyttet gård. Her var det fast bosetning fra midten av 1700-tallet og fram til midten av 1950-tallet. På det meste bodde det 3 familier på gården.

3. Sammenhengende tekniske inngrep i landskapet

Det skjer en stadig utvikling hvor strandsonen settes under press. Nedbyggingstiltak med

irreversible tekniske inngrep har i Rødøy særlig skjedd etter 1970 gjennom vegutbygging og det har ført til store funksjonelle endringer i det tradisjonelle landskapet.

Idag er det vegsystem langs strandsonen på Sørfjordens vestre side, rundt hele Værangfjorden (fra Einvik til Værnes) og på nordsiden av Tjongsfjorden og sørsiden av Skarsfjorden. I tillegg er det mange lokale veger langs strandsonen, f.eks. rundt Nordnesøyvågen og mellom Selsøyvik-Rangsund.

Prinsipptegning: Tekniske anlegg som f. eks. vegutbygging langs strandsonen avskjærer landskapet og endrer radikalt på tradisjonell kontakt og bruk mellom sjø og land.

4. Marine verneområder

En arbeidsgruppe nedsatt av Direktoratet for naturvern (DN) presenterte i 1994-95 en utredning med forslag om å opprette marine verneområder langs kysten (DN-rapport 1995:3). Verneforslaget var laget på rent vitenskaplig grunnlag etter biogeografisk analyse på norsk marin flora og fauna og siktemålet var vern av undersjøiske arter og økosystemer. I dette forslaget var flere områder i Nordland medtatt som interessante objekter, bl.a. Nordfjorden og Melfjorden innenfor Lines. Stortinget har sluttet seg til Regjeringens ønske om å arbeide videre med en slik marin verneplan og Miljøverndepartementet vil ta initiativ til opprettelse av et eget utvalg i dette arbeidet. Det har ennå ikke skjedd og framdriften er usikker.

Etter en kraftutbygging i Melfjorden vil dette fjordsystemet ikke ha den samme verdi som referansegrunnlag og vil trolig utgå fra lista over interessante områder.

5. Landskapsbildet langs hovedleiene

Gjennom Rødøy går hovedleiene for skipstrafikk. Det er veldig viktig å sikre at landskapsbildet med den særpregende skjærgården bevares.

Fritidsbebyggelse er et fremmedelement som kan virke negativt for profileringen av området i reiselivsyemed, f.eks. det som kan sees fra hurtigruteleia. Det er viktigere å få fram naturen og landskapsbildet samt presentere bosetting og næringsvirksomhet som viser at det er levende bygdesamfunn.

Hovedmål

- Kystsonen skal bidra til å vedlikeholde det karakteristiske helgelandske kystlandskap som Rødøy er en del del. Verdifulle kyststrekninger som er lite preget av utbygging eller tekniske inngrep må bevares.
- Vern av naturområder er en ressurs innenfor grønn turisme.

Retningslinjer

- Gjennom aktiv bruk av plan- og bygningsloven skal en bidra til å sikre naturressursene, det biologiske mangfold og økosystemene i sin helhet.
- Landskapsbildet langs hurtigruteleia må bevares slik at bare bebyggelse knyttet til fast bosetting og næringsvirksomhet tillates. Fritidsbebyggelse bør unngås.

5.08 FRILUFTSLIV OG REKREASJON

Situasjonsbeskrivelse:

I St. meld. 40 Om friluftslivet (1986-87) er det gitt følgende nokså *akademiske* definisjon: «Friluftsliv er opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse». Retten til fri ferdsel i naturen har lange tradisjoner («allemannsretten») noe som også underbygges i Friluftsloven.

For folk i Rødøy er det en nær sammenheng mellom boplass, næringsutøvelse og fritidsutfoldelse. Sjøen er både en arbeidsplass og en tradisjonell fritidsaktivitet, særlig i det lyse halvår. Ellers er aktivitet i friluft for det meste knyttet opp til nærområdet hvor folk bor.

I løpet av de siste 20 år har en etterhvert fått et stort omfang av fritidsbebyggelse enkelte steder i kommunen, særlig i Melfjordbotn, begge sider av Sørfjorden, Sundøy og Værangfjorden. Dette legger press på arealene.

Presset på skjærgården er økende i form av økt fritidsbruk med småbåter, forurensing, forsøpling, slitasje på naturområdene m.v. Den økende småbåttrafikken langs leia i sommertiden er også en utfordring.

Rødøy kommune har deltatt i et interkommunalt prosjekt i regi av Ytre-Helgeland Regionråd (Fritidsbåtprosjektet) 1996-2000, som har hatt som formål å legge til rette for dem som bruker båten i fritidsøyemed, inkl. standardisering av kartmateriale.

Rødøy har egen kommunedelplan for idrett og friluftsliv, vedtatt 1996. I planens hovedmålsetting heter det:

- «Kommunens målsetting er å legge forholdene til rette slik at flest mulig som ønsker det får anledning til å delta i idrettsøvelser, mosjonsaktiviteter og friluftsliv ut fra egne forutsetninger.»

Bruken av strandsonen (100-metersbeltet) og ubebygde øyer

I kommuneplanens hovedkart er deler av skjærgården omfattet av et generelt byggeforbud, annet enn til stedlig næringsvirksomhet.

På ubebygde øyer og i værene kan ny fritidsbebyggelse og fremmedartet aktivitet som i neste omgang hindrer mulighetene for lokal næringsutøvelse være en trussel.

Istedet bør en tilrettelegge for at ressursene i disse delene av kystsonen, innenfor rammen av en bærekraftig utvikling, kan være tilgjengelige som ekspansjonsområder i framtida.

Hovedmål

Kystsoneplanen skal bidra til at økt bruk av utmark, skjærgård og sjø til friluftsmål møtes ved å tilrettelegge enkelte områder for større trafikk og derved skåne andre, sårbare områder mot for sterk økning.

Retningslinjer

1. For å kanalisere den økende småbåttrafikken langs leia til utbygde og tilrettelagte havner må en gjøre småbåthavner og gjestebrygger attraktive. I tillegg vurderes spesielle oppankingsplasser og strandhogg-plasser med bål plass.
2. I de fraflyttede områdene må en unngå ny fritidsbebyggelse og fremmedartet aktivitet som i neste omgang kan hindre framtidige muligheter for næringsvirksomhet og evt. fast bosetting.

5.09 REINDRIFT

Situasjonsbeskrivelse:

Reindriftsnæringen har ingen kjerneaktivitet i Rødøy. Aktiviteten er hovedsak knyttet til tradisjonelt vinterbeite der store deler av kommunen kan brukes etter tur (ofte med flere 10 års hviletid). De 2 største problemene i nyere tid er konflikten med reinbeite i nedslagsfelt for vannverk og ødeleggelse av fulldyrket jord. Disse 2 interessekonfliktene omtales ikke nærmere her i kystsoneplanen.

I kystsonen settes på fokus på i første rekke trekkveger/svømmeleder og dernest beite-områder i

strandsonen. Disse er nedskrevet på temakart.

Retningslinjer:

1. Rødøy kommune skal gjennom forvaltning av utmarksarealene sikre at tradisjonell reindrift gis mulighet til fortsatt eksistens.
2. Fortsatt reindrift opprettholdes ved at områder som ifølge arealbrukskartet (temakart) for reindrift er av avgjørende betydning for næringen, skal skjermes mot andre arealbruksinteresser.

TEMAKART: Reindrift

5.10 VILT OG LAKSEFISKE

5.10.1 Vilt

Def.: Vilt defineres her som alle viltelevende landpattedyr og fugler, amfibier og krypdyr jfr. villovens § 2.

Situasjonsbeskrivelse storvilt og småvilt unntatt sjøfugl.

Av storvilt har vi i Rødøy elg og rådyr i alle fastlandsområder av kommunen. Det er åpnet for jakt på begge arter med en total fellingskvote på om lag 40 elg og 18 rådyr. Av småvilt er det også en rik bestand av enkelte arter samt at vi har observasjoner av enkeltindivider som kan være interessante i forhold til kystsonen, for eksempel bever. Vi kjenner ikke til noen konfliktområder mellom storviltinteresser og andre interesser i kystsonen, eller arealer som er spesielt viktige og sårbare for viltet i denne sonen.

Vi har i Rødøy fått et økende antall besetninger med sau som går ute hele året, og noen av disse besetningene beiter i områder som også er aktuelle for jakt på småvilt og sjøfugl.

Situasjonsbeskrivelse, sjøfugl.

I forbindelse med utarbeidelse av arealdelen av kommuneplan, fikk kommunen tilsendt et grundig registreringsarbeid gjort av fylkesmannens miljøvernnavdeling. I sitt innspill av 22.01.93 ba de om at 4 områder i kystsonen ble båndlagt i påvente av avklaring av vernespørsmål etter naturvernloven. I tillegg beskrev de flere områder som hadde mer lokale verdier. Nærmere redegjørelse for verneformål og båndlegging fremgår i beskrivelsen i kommuneplanens arealdel.

Rødøy har en særdeles fin skjærgård med et svært rikt fugleliv, og de fleste av områdene som ble foreslått båndlagt eller hvor spesielle verdier ble påpekt, var viktige hekkeområder. Vi kjenner ikke til store endringer i denne situasjonen. Skjærgården er også et attraktivt og viktig område som rekreasjonssted for befolkningen, og blir utnyttet i stadig økende grad i takt med veksten i fritidsbåtflåten.

Når det gjelder gås, har vi de senere år fått et økende problem med beiting på innmark.

Skadeomfanget varierer fra år til år og det er foreløpig ikke gjennomført noen forebyggende tiltak for å begrense skadene. Ved forrige fastsettelse av jaktidsrammer fikk Rødøy framskyndet jaktstart fra 21.08. til 15.08. på gås på grunn av disse problemene. Inntil videre er det ikke aktuelt å arbeide videre med problematikken.

Potensielle konfliktområder.

* Jakt på småvilt og sjøfugl kan virke forstyrrende på beitedyr. Dette gjelder spesielt i lammingsperioden fra begynnelsen av april mens det ennå er tillatt å jakte på villmink.

* Den økende bruken av skjærgården som rekreasjonssted kan komme i konflikt med ønsket om minst mulig forstyrrelser av sjøfuglene i hekkesesongen.

Forslag til videre arbeid.

1. Det arbeides med å konkretisere hvilke områder som er potensielle konfliktområder mellom landbruksinteressene og jaktinteresser, og hvilke tiltak som kan settes i verk for å redusere problemene.
2. Rødøy kommune tar initiativ ovenfor Ytre Helgeland Regionråd for å få istand en regional informasjonskampanje rettet mot spesielt fritidsbåteiere. Formålet med kampanjen er å gi økt kunnskap blant brukerne av skjærgården om hvordan en på en best mulig måte kan ta hensyn til

fuglelivet når en skal gjøre strandhogg samt hvilke regler som faktisk gjelder ved ferdsel i fuglenes hekkeområder i hekkesesongen.

5.10.2 Laksefiske

Situasjonsbeskrivelse.

Fiske etter anadrome laksefisker i sjø og munningssoner er regulert ved egne forskrifter. Det fiskes årlig over 2 tonn laksefisk i Rødøy – tallene er usikre da innrapporteringen år om annet har vært mangelfull både når det gjelder elvefiske og fiske med faststående redskap i sjø. Vi kan likevel slå fast at fisket har et til dels betydelig omfang og er også av økonomisk betydning for enkelte. Enkelte lakssett er fra gammelt av kjent for å være svært verdifulle. Vi har ingen offisielle registreringer eller fortegnelser over disse. Det kan være en potensiell konflikt mellom slike verdifulle sett og annen virksomhet i nærheten både på sjø og land, og dette bør en ta i betraktning og undersøke ved arealdisponering i aktuelle områder.

Munningssonene utenfor Gjervalelva og Reppaelva er større og har strengere restriksjoner enn de generelle reglene som gjelder for slike områder. Da forskriften og reglene endres hvert år er det lite aktuelt å kartfeste disse områdene.

Vi kjenner for øvrig ikke til spesielle konflikter mellom fiskeinteressene og andre interesser hva angår anadrome laksefisk. De potensielle konflikter som kan oppstå ved bygg og anlegg langs laksefiskførende elver og sportsfiskeinteresser er ivaretatt i arealdelen av kommuneplan ved bestemmelser om bebyggelse langs disse elvene.

TEMAKART: Vassdrag med anadrome laksefisk

5.11 RÅSTOFFUTVINNING

Generelt

Råstoffutvinning i kystsonen er knyttet til ressurser på sjøbunnen og på land. Omfanget av dette er idag lite i Rødøy. Det finnes imidlertid områder i kystsonen som spesielt peker seg ut for råstoffuttak, både på land og i sjøen.

Tang og tare

Tareskogen er et utpreget dynamisk økosystem med store svingninger. Systemet er følsomt for fysiske påvirkninger, og det er viktige interaksjoner mellom ulike organismer. Tareskogens tilstand avhenger av vær og bølger og av beiting (i første rekke av kråkeboller). Omfanget av beitingen påvirkes igjen av bestanden av planteetere. Samtidig har tareskogen en vesentlig betydning som leveområde for andre marine organismer. For tiden høstes det årlig i Norge rundt en kvart million tonn stortare (ferskvekt) for fremstilling av en lang rekke alginatprodukter. Norge er verdens nest største leverandør av alginater, som finner mangfoldig anvendelser innen næringsmiddel- og papirindustriens tekstiltrykk, kjemisk og farmasøytisk industri til tannavtrykk og organtransplantasjon

Bunnforholdene langs Helgelandskysten preges av store gruntvannsområder med mange holmer og skjær. Nordland er det fylket i Norge hvor tareskogen er sterkest nedbeitet (ca. 50%). Deler av gruntvannsområdene langs Helgelandskysten har høye tettheter med drøbakkråkeboller. I de ytre og mest eksponerte områdene kan en derimot finne store lokale tareskoger.

Skjellsand

Det er ikke utført noen kartlegging av skjellsandforekomster i Rødøy kommune. I 1991 ble det søkt om tillatelse på optak av skjellsand på området mellom Sundøy og Rangundøy og området nord for Hestmannøy. Dette er områder med relativt store gruntvannsområder som er oppvekstområder for småfisk og bunndyr.

Noe senere ble det søkt om grabbing av sand i Melfjorden og Nordfjorden. Den kommunale behandlingen av søknaden var negativ, men fylkeskommunen som konsesjonsmyndig ga tillatelse.

Masseuttak på land

Innen kystsoneplanens planområde er det ett grus- og steinuttak som drives noenlunde kontinuerlig

og kommersielt og det ligger ved foten av Reppahesten i indre del av Tjongfjorden. Masseuttaket ligger langsgående vegen og er et skjemmende element i landskapet. Likefullt må en oppfatte dette grustaket som relativt lite og uten vesentlige konfliktberøringer. Driften av massetaket vil også være kontrollert av vegmyndighetene.

Rødøy kommunestyre vedtok i 1993 å arbeide for etablering av gigantpukkverk på søndre side av Melfjorden (mellom Hyttan og Sandvika). Dette skjedde som følge av en rapport fra NGU som påpekte denne lokaliteten som interessant. Det kreves imidlertid betydelig samarbeid med industrielle aktører for å realisere et slikt prosjekt. I disse planene forutsettes utbygd et større havneanlegg for utskipping av massen.

Hovedmål

- Råstoffutvinning i kystsonen må behandles restriktivt for å unngå inngrep som kan skape økologisk ubalanse med innvirkning både på dyrelivet og strømforholdene.

Retningslinjer

- Søknader om utnyttelse av skjellsand vil kommunen behandle restriktivt.

5.12 FORURENSNING OG AVFALL

Situasjonsbeskrivelse

Lokale forurensningskilder i planområdet er først og fremst utslipp fra boliger og lokalt næringsliv og dette skal ivaretas gjennom kommunal avløpsplan og Helgeland Avfallsforedling (HAF). Det gjelder samme forhold m.h.t. avfall. Også her er det husholdningene som utgjør hovedtyngden.

Fra 1995-96 er avfallsproblematikken tilfredsstillende ivaretatt av HAF. Rødøy kommune har ingen avfallsdeponi, anet enn 2 nedlagte søppelplasser.

Ekstern forurensning er en stor risiko, enten det kommer fra skipstrafikk langs leia eller fra olje-/gassutvinningen. Rødøy med sine åpne farvann og store skipstrafikk ligger i en farlig posisjon for skadevirkninger av forurensninger. Rødøy kommune har medlemskap i Salten Interkommunale Utvalg for Akutt Forurensning (tidligere oljevernuttvalget), som har sete i Bodø.

Arbeid for å hindre større utslipp og katastrofer må håndteres i regional og nasjonal målestokk. Det er stort behov for få bedre miljøovervåking av kystområdet. Det er likeledes behov for å få bedre informasjonsrutiner om de forskjellige overvåkinger og kartlegginger som gjøres av forskjellige instanser av kystområdet.

Videre arbeid

- Rødøy kommune må arbeide aktivt overfor regionale og sentrale myndigheter for å bedre beredskapen mot akutt forurensning i kystområdene.

TEMAKART: Miljødata for oljevernberedskap (SINTEF 1991)

5.13 DUMPEPLASSER OG VRAKPLASSER

Situasjonsbeskrivelse

Ny "Forskrift om regulering av mudring og dumping i sjø og vassdrag", fastsatt av Miljøverndepartementet, trådte i kraft 01.01.98. Fylkesmannen forvalter forskriften, hvor det kreves spesiell tillatelse både til mudring og dumping av masser.

I tillegg til forurensningsloven reguleres mudring og dumping både etter havne- og farvannsloven, plan og bygningsloven og fiskerilovgivningen.

Fiskerivirksomhet har behov for plasser å dumpe slo og avfallsrester fra fiskeproduksjonen og Rødøy kommune har i dag forhåndsgodkjent slik dumpeplass i sjøen utenfor Rødøy.

Rødøy kommune har ingen dumpeplasser for skipsvrak i sjøen, små eller store, metaltallskrog eller treskrog. Nærmeste plass er i h.h.t. Lurøy og Meløy kommuner.

I ovennevnte forskrift ble det gitt tillatelse, med bestemte vilkår av dumping av skip med

metallskrog frem til 31.12.98 og andre skip frem til 31.12.2004.

Potensielle konflikter

Det kan ofte bli uenighet mellom friluftsjakter og fiskeinteresser om valg av dumpeplasser for mudringsmasser. Friluftsjakterne vil ha massene lengst mulig ut i fjordene, mens fiskerierne vil unngå muddermasser på områder som er viktige for fiskerierne.

Forslag til videre arbeid

Når det gjelder enkeltsoknader om dumping av avfallsmasse fra fiskene, så er det viktig at saksbehandlingen er kvalitetssikret slik at kommunen kan vurdere interessekonflikter etc.

5.14 VIKTIGE LEDD I KOMMUNIKASJONSSYSTEMET

Situasjonsbeskrivelse

Det viktigste kommunikasjonsledene er:

- Trafikk med skip, båter, ferjer m.v.
- Kabeltrekk for strøm, telegraf m.v.

Hovedleia for skipstrafikk nord-sør går gjennom kommunen. På kommuneplanens arealkart er de viktigste skipsleiene anmerket. det gjelder hovedleia samt leiene for ferjedrift. Hurtigbårutene er ikke medtatt, ettersom rutenettet er svært omfattende og i tillegg fleksibelt.

AS Rødøy-Lurøy kraftverk har i notat fra 1996 gjort følgende merknader:

1. Framføring av elektrisk kraft er omfattende og kostnadskrevende for mange av oppdrettsområdene
2. Reketraling i områder med kabler medfører risiko for at kabler skades. Hvis planen skal inneholde anbefalte områder for reketraling, må kabler anmerkes.
3. Idag har kraftverket kabler gjennom foreslåtte verneområder. For å dekke framtidig behov for framføring av kraft kan det være behov for å føre kabler gjennom de foreslåtte verneområder.
4. AS Rødøy-Lurøy kraftverk forbeholder seg retten til framtidig drift og vedlikehold av sine anlegg i de berørte områder.

Retningslinjer

Ved all planlegging i kystsonen må hensyn tas til undersjøiske kabler, luftspenn over fjorder/viker og til båtrute-leiene.

5.15 FORSVARETS INTERESSER

Situasjonsbeskrivelse

Forsvaret har ikke stasjonær virksomhet i Rødøy som betinger arealbruk. Likevel er skipsledene viktige for Forsvaret. Det kan også skje at Forsvaret søker om tillatelse til skyteøvelser i nærområdene til Rødøy. Kommunen har registrert at Forsvaret utreder spørsmålet om skytefelt i ytre Vestfjorden.

5.16 LNF-B OMRÅDER

Situasjonsbeskrivelse

I kommuneplanens arealdel fra 1994 var det avsatt i hovedsak 2 typer LNF-kategorier; A-sonene og B-sonene (LNF = landbruk-, natur- og friluftsjaktformål). I B-sonene ble det i bestemmelsene fastslått en generell tillatelse til bebyggelse for helårsbebyggelse og næringsvirksomhet. Det er i disse B-sonene områdene at størstedelen av den sosiale aktivitet foregår (samfunnslivet). Her finnes den viktigste samfunnsmessige infrastruktur (skoler, veger, m.v.) og det var kommuneplanens hensikt at bebyggelse knyttet til bosetting og næringsliv ikke skulle hindres. Denne holdningen videreføres i kystsoneplanen.

Retningslinjer

Bestemmelsene i kommuneplanens arealdel om generell tillatelse til spredt bebyggelse for bosetting og næringsaktivitet i LNF-sonene B-områdene fastholdes som hovedprinsipp i kystsoneplanen.

5.17 FRAFLYTTETE OG INAKTIVE OMRÅDER

Situasjonsbeskrivelse

Det finnes flere sammenhengende områder som tidligere var bosatt, men som nå er fraflyttet og forlatt. Dette gjelder f.eks. Svinvær-Otervær-Valvær, Ytre Melfjorden, sørsiden av Tjongsfjorden, Rødøyværet med Flatøy og Gjesøy, Gjerøyværet, Ringen-gårdene, indre deler av Sørfjorden samt Selsøyvær og Risøy. Denne fraflyttingen skjedde noen steder gradvis, andre steder puljevis, fra tidlig i 1950-åra og til midten av 1970-åra. I de siste 25 år er det bare enkeltsteder som er forlatt.

På noen av disse stedene ble det i sin tid gitt bidrag for flytting, mot klausul om at tilbakeflytting ikke skulle være aktuelt. I de tilfelle ny tilflytting ville skje, så måtte en være tilpliktet til å tilbakebetale bidraget.

I Rødøy har slik tilbakeflytting, eller opptak av nedlagte gårder, skjedd i et begrenset omfang i løpet av den siste 15-årsperioden. En kan henviser til Blok på sørsiden av Tjongsfjorden og Sandvik på sørsiden av Melfjorden.

På mange av disse fraflyttede boplassene finnes hus og gårdsanlegg i intakt stand og brukes til fritidsformål av eierne. Fra et kulturminne-synspunkt er det viktig at gårdhusene tas vare på og at det ikke kommer fremmedartet virksomhet. Fra et jordbrukssynspunkt er det viktig at naturressursene vedlikeholdes (beiteressurser, evt innmark, mv). Fra et næringutviklings-synspunkt kan slike steder være en ressurs; både for ny bosetting og/eller næringsvirksomhet.

Noen av disse stedene er aktuelle for ny bosetting, f. eks. dersom kommunikasjonsmulighetene endres eller ved eierskifte. Noen av disse stedene er aktuelle i samband med næringsvirksomhet, f. eks. mineralforekomster, elvekraftverk, oppdrettsanlegg m.v.

Et problem som ikke i nødvendig grad er utredet i Rødøy er hva som skjer dersom slike steder får en framvekst av ny fritidsbebyggelse. Etter kort tid vil hytte- og ferieformål være hovedaktivitet og en kan da oppleve at slike fritidsinteresser vil kunne stå sterkt imot mulighetene for ny bosetting/næringsvirksomhet.

Samtidig vil det i lengden bli uholdbart for kommunen å opprettholde tilbud/beredskap innen kommunal tjenesteyting til nye fritidsboliger i slike spredte områder. Det gjelder f. eks. lege-/helsetilbud, brannberedskap o.s.v.

Gjennom plan- og bygningsloven og kystsoneplan/arealdel bør en derfor ikke tillate fradelinger eller fritidsbebyggelse i slike fraflyttede områder.

Begrunnelsen er både at det kan ødelegge for framtidig næringsvirksomhet og evt. fast bosetting og at det er uholdbart å holde en service/beredskap til slike grupper/steder.

Hovedmål

Disse områdene bør ligge i beredskap som reservelokaliteter til framtidig næringsaktivitet og evt. ny, fast bosetting.

Retningslinjer

- I disse områdene tillates ikke fradelinger eller ny fritidsbebyggelse.

5.18 VANNKRAFTUTBYGGING

1. Generelt

Regulering av elver og vassdrag med vannkraftproduksjon som formål, leder til en sterk forskyvning i den naturlige vannføring. Normalt sett skjer dette ved oppmagasinerings av vann gjennom sommerhalvåret for så å la det falle gjennom kraftstasjonen i vinterhalvåret. De fleste vannkraftverk produserer imidlertid hele året og graden av magasinerings varierer sterkt. Likefullt vil slike tekniske reguleringer påvirke de naturlige, lokale forhold, f.eks. klima (mulig isdannelse på fjorden) og biologi (endrede gyteforhold for laks).

Det foreligger konkrete planer for utbygging av 3 nye, relativt store vannkraftanlegg i Rødøy. Alle disse er planlagt lagt til fjordsystem som idag er upåvirket av reguleringer. I tillegg finnes det i

kommunen et eldre kraftverk (Reppa kraftverk) som ble utbygd i 1950-åra. Det er de 3 nye kraftverkene som må vies oppmerksomhet i kystsoneplanen.

2. Kraftutbygging i Melfjord

Melfjordprosjektet var det ene av 5 i Saltfjell-Svartisenområdet og opprinnelig var det planlagt ett kraftprosjekt i hver av de 5 kommunene Beiarn, Saltdal, Meløy, Rana og Rødøy. Til nå er Stor-Glomfjordprosjektet eneste prosjekt som er utbygd. Melfjordprosjektet gjennomgikk flere revisjoner i løpet av 1980-åra fordi de første planene både var konfliktfylte i forhold til naturvern og fordi prosjektet var kostbart og hadde svak lønnsomhet. I 1999 presenterte Statkraft siste versjon som de nå ønsker å bygge ut.

Prosjektet består av 2 hovedlinjer. Det er østlinja som kommer fra Austerdalsvatnet ved Svartisdalen i Nord-Rana og vestlinja som egentlig er ei «takrenne» som samler alle bekke- og elveløp utover Melfjordloftet.

Østlinja vil ta vatn som idag har avløp ned Svartisdalen, Røvassdalen og Glomdalen til Langvatnet og føre det til et magasin i Storvatnet i Melfjorden. Kraftstasjonen er planlagt innskutt i fjell mellom Ryneset og Storvika like utenfor Melfjordbotn. Investeringene er beregnet til noe over 1 milliard kr. og vil gi en produksjon på ca 500 GWh. Konesjonen forutsetter anleggstart april 2001 og byggetiden er beregnet til 4-5 år.

3. Kraftutbygging i Sørfjorden/Gjervalen

Salten Kraftsamband (SKS) forhåndsannmeldte i 1985 utbygging av området mellom Gjervalen og Melfjorden under navnet Sleåga kraftverk. Prosjektet er med i Samla Plan for vassdrag i 1992 og der ble det klagt at området kunne utbygges, men uten bruk av vatn fra Gjervalvassdraget. Gjervalvassdraget ble samtidig gitt varig vern i Verneplan for vassdrag IV (NOU 1991:12B). Våren 1998 la så SKS fram et forprosjekt som innholdt 2 kraftutbyggingsprosjekt i ulike alternativer:

3.1 Storåvatn kraftverk (tidligere kalt Sleåga)

Prosjektet skal føre mesteparten av elvene på sørsida av Melfjorden til et magasin i Storåvatn ovenfor Oldervik og så føre det ned med et fall på 445 meter til kraftstasjon innenfor Kvalvika i Gjervalen. Total lengde på tunellene er 7,2 km. Kraftstasjonen med et aggregat på 18 MW skal bygges ute i dagen og avløpsvatnet skal gå via en kort kanal rett ut i fjorden. Kostnadene er beregnet til 209 mill.kr. og prosjektet vil gi en produksjon på 68,5 GWh. Utbyggingsprisen er beregnet til 3,05 kr/kWh. Krafta skal påkobles 132 kV-linja mellom Øresvik-Sjona i Rana.

3.2 Smibelg kraftverk

Prosjektet omfatter Sørfjordelva, Vassvikelva, Mangåga i Rødøy samt Kjerringåga/Vassvatnelva i Lurøy. Hovedmagasinet blir Smibelgvatnet og vatnet skal føres ned med et fall på 504 meter til kraftstasjonen like innenfor Vassvika. Total lengde på tunellene blir 10 km. Stasjonen med et aggregat på 21 MW bygges i fjell og avløpsvatnet føres i en 600 meter lang tunell til fjorden. Kostnadene er beregnet til 238 mill.kr. og prosjektet vil gi en produksjon på 86 GWh. Utbyggingsprisen blir dermed 2,77 kr/kWh. Krafta skal påkobles 132 kV-linja mellom Øresvik-Sjona i Rana.

4. Konsekvenser i kystsonen

De mulige konsekvenser av kraftutbyggingen er knyttet til både selve anleggsutbyggingen og til framtidig kjøring av kraftstasjonene. Det er gjennomført konsekvensutredninger i samband med Melfjordutbyggingen som påviser at det vil kunne skje:

- slamføring til fjorden
- endret vannløp i Storelva
- isdannelse på fjorden ved svært lave temperaturer

Konsekvensrapportene påpeker at evt. negative virkninger vil være av lokal art og at Melfjorden er et stort fjordsystem med tilstrekkelig evne til å handtere disse endringene.

Forholdene ved de 2 utbyggingene i Sørfjorden/Gjervalen er ikke endelig kartlagt og det ventes å skje i samband med SKS sin konsesjonssøknad (trolig til behandling i perioden 2001-2003). Her er fjordsystemet mer innelukket og kraftverkernes påvirkning på f.eks. lokalt klima og biologi vil være mer betydelig enn for Melfjorden.

I en fagrappport (1989) er det pekt på "-økt ferskvannstilførsel vil kunne gi mer is i fjorden, særlig i

ytre Gjervalen ...". Det er ventet at kraftverkenes avløpsvann blir høyere enn elvevannets temperatur om vinteren og lavere enn elvevannets temperatur om sommeren. Det er også ventet opptil etpar grader forskjell i lufttemperatur under gitte forhold på vinterstid. Samtidig vil dykket utslipp gi reduserte endringer både av is- og klimaforholdene i fjorden.

5. Massedeponi i sjø

Ved de 3 planlagte kraftutbyggingsprosjektene (Melfjordbotn, Vassvik og Kvalvik) er det forutsatt at utdrevet tunnellmasse skal deponeres i sjø. I særlig grad er dette forutsatt for Sørfjorden/Gjervalen- prosjektene. Slik deponering krever spesiell behandling, før det kan tillates.

Retningslinjer

- Tunnellmasse m.v. skal i størst mulig utstrekning deponeres på land.

5.19 ILANDFØRING AV OLJE/GASS FRA KONTINENTALSOKKELEN

Situasjonsbeskrivelse

Utenfor Nordlandskysten foregår leteaktivitet etter olje-/gassforekomster. Gjennom de siste 20 år har en hatt forventninger, ikke minst i Alstahaug-regionen, til at oljevirkosomhet skal bli en viktig næring på Helgeland.

Den grunnleggende forutsetning for at det skal komme gass iland til Nordland er at det gjøres så interessante og store gassfunn i nærheten av kysten slik at ilandføringen legges nordafor Trøndelag.

Nordland fylkesting gjorde i mars 2000 vedtak om å forsterke arbeidet med å få til *ilandføring* (og industriell anvendelse) av gass fra Nordlandskysten samt *rørledning* til Sverige og Finland. Selv om det skulle gjøres drivverdige funn lengre nord (Salten/Lofoten), så er det ganske klart at en løsning på Helgeland er fordelaktig m.h.t. industriell anvendelse og videreføring til Sverige. Rødøy kommune kan ikke utelukkes som realistisk ilandføringalternativ på Helgeland, evt. rørledningsanlegg gjennom kommunen.

Hovedmål

- Rødøy skal framholde sine fortrinn som potensiell lokalisering for ilandføringsanlegg for petroleumsvirksomhet.

Retningslinjer

- All planlegging og utbygging av petroleumsbaserte aktivitetør/anlegg må hensyna behovene til de tradisjonelle næringene som jordbruk, fiske og havbruk.

5.20 MYKEN-VALVÆR - OMRÅDENE

5.20.1 Innledning

Myken og Valvær er de ytterste landområdene i Rødøy kommune og ligger helt ute mot storhavet. Disse områdene drøftes her fordi de er interessante som tradisjonelle fiskeriområder, men også med potensiale innenfor oppdrett.

De sentrale delene av Myken (bosettingsområdet) omfattes av egen kommunedelplan vedtatt 1994. Her er sjøarealene ikke medtatt. Valvær og Innmyken var i kommuneplanens arealdel 1994-95 avsatt som båndlagt område med tanke på naturvern, etter krav fra Fylkesmannen. Dette store området som omfatter nesten hele "Mykenfjorden" var med som planlagt naturreservat i utkastet til Kystverneplan. I kommuneplanens arealdel 2000 er området ikke medtatt på plankartet, i påvente av nærmere avklaring i Kystverneplanen.

Utfra denne situasjonen er det ønskelig å presentere noen av de muligheter som finnes innen dette området.

5.20.2 Planer om havbruk i og omkring Myken

Historikk

Myken er det eneste gjenværende tradisjonelle fiskeværet i Rødøy kommune. Stedet har vært befolket siden 1628. Folketallet har tradisjonelt ligget på omkring et hundretalls personer, men i dag bor bare i overkant av 30 personer på stedet.

I perioden 1979-1990 ble stedet rammet av en serie tragiske hendelser som forlis, brann, dødsulykker og konkurser, noe som førte til sterk fraflytting. Spesielt gikk det tilbake med fiskerne, som det idag er få av i Myken.

5.20.3 Bosetting og befolkningsutvikling

Myken har overlevd takket være fisket og ved at annen virksomhet er etablert for å skaffe arbeidsplasser. Skolen er fortsatt i drift, og stedet har seks barn i og under skolepliktig alder. I dag er det fiskere fra andre steder i kommunen og regionen omkring som ror fiske i Myken, og som bringer i land fangster her. Det er et rikt fiske for Myken store deler av året, og fiskemottaket tar årlig imot 500-800, opp til 1000 tonn fisk. Fiskemottaket eies av Brødrene Hoff A/S, Jektvik. Myken er fortsatt Rødøys viktigste ”spiskammers”.

En må regne med at folketallet i Myken vil fortsette å svinge opp og ned. Men sjansen for å få tilflytting, også av fiskere, er imidlertid absolutt til stede. Det er et utviklingstrekk at mange mennesker finner Myken attraktivt som bosted. Det kan nevnes at f.o.m 1996 har hele 17 voksne, uten tilknytning til stedet, kommet til Myken for å bo og arbeide her i kortere eller lengre tid. Av disse bor 8 her fortsatt og har i alt 4 barn. Det er grunn til å tro at dette vil fortsette, og det er derfor lov til å se optimistisk på mulighetene for at stedet skal overleve.

5.20.4 Etablering av ny næring

Hvis det skal være mulig å oppnå *ny* vekst i Myken, er det viktig å satse på stedets beliggenhet og naturgitte fordeler. Her ligger forholdene vel til rette for både matfiskoppdrett og skjell dyrking. Underhåndsdokumenter med repr. for oppdrettsnæringen viser at oppdrett av laks for tiden ikke kan lønne seg i Myken og det anbefales i stedet satsing på torsk, på sikt.

Analyse av tilgjengelig tallmateriale viser at det kan gå lang tid før markedet kan tilby smolt til priser som gjør oppdrett av torsk lønnsomt. Det anses som sannsynlig at det vil gå flere år før det er realistisk å satse på torskeoppdrett.

Når det gjelder skjell dyrking er situasjonen annerledes. Skjellyngelen etablerer seg selv og skal ikke fores. Markedssituasjonen er meget positiv. I sentral-Europa øker etterspørselen etter skjell mens egen produksjon er synkende. Når det kan importeres betydelige mengder skjell fra Canada til Europa, er det innlysende at Norge står sterkt når det gjelder produksjon og omsetning av skjell. Etablering av skjellanlegg innebærer dessuten lavere investeringsbehov og mindre risiko enn matfiskoppdrett. Dermed synes det innlysende at det må være riktig å satse på skjell dyrking på Myken.

For å forberede skjell dyrking som næring har en person fra stedet gått på kurs i skjell dyrking. Han er medlem av Nordnorsk skjell dyrkerlag og tar sikte på å søke om prøvekonsesjon fra våren 2001. Hensikten er i første omgang å skaffe informasjon om aktuelle lokaliteter og hvor en best får påslag av yngel. Videre skal en undersøke artsmangfold, dybde-, strøm- og temperaturforhold, forurensningsgrad mm.

Den videre planleggingen vil skje i nært samarbeid med Nordnorsk skjell dyrkerlag, og det er meningen å utvide dette samarbeidet til å omfatte høsting og markedsføring av skjell.

Så snart planene begynner å ta form, er det meningen å etablere et interimsstyre som skal søke om konsesjon, skaffe nødvendig kapital og etablere et AS. Et viktig arbeid blir også å utpeke en driftsleder med de rette kvalifikasjonene og finne egnede driftslokaliteter på sjø og land. Anleggene som er skissert nedenfor er beregnet på dyrking av blåskjell.

Aktuelle lokaliteter

Seafarm Invest A/S, Lovund, fikk i 1992 tillatelse til å drive matfiskoppdrett på to lokaliteter i Myken: Færøy N og Tennskjæret NV (se temakart). I 1994 flyttet imidlertid bedriften konsesjonen fra Myken. Firmaet har muntlig samtykket i å frigi de to lokalitetene til havbruk i regi av folk fra Myken. Det er meningen å søke om bruksendring til skjell dyrking på disse lokalitetene.

5.20.5 Havnebassenget

Før en ser nærmere på de enkelte lokalitetene er det nødvendig å nevne behovet for havneutbygging på Myken. Det kommunale lokalutvalget på stedet har lansert et forslag om å bygge en molo fra Skjuløya til Tennskjæret og et stykke nordover fra Tennskjæret. Bakgrunnen for forslaget er at havna på Myken, tross de to moloene som sto ferdige i hhv 1907 og 1926, er for dårlig skjermet i forhold til tidens krav. Slik det er i dag, unngår mange fiskere Myken nettopp fordi liggeforholdene er så dårlige under uvær. Ei bedre havn vil trekke flere fiskere til stedet for levering av fangst og på den måten bidra til økt verdiskaping på stedet.

På Myken er det forøvrig meget vanskelig å få kjøpe eller leie grunn med adgang til havna, til ny næringsvirksomhet. Uttak av fyllmasse til moloen fra selve Tennskjæret vil gi Myken et utbyggbart tilleggsareal på ca 5 da som kan brukes til kaier og driftsbygninger. Området kan også gi plass til fergekai, orbuer for fiskere og turister, slipp, opplagsplass for lystbåter med mm. Fergekai vil gjøre det enkelt å sende skjell og fisk med bil, vil forenkle renovasjonen og muliggjøre septiktømming på Myken. Det siste kan på sikt føre til forbud mot utslipp av kloakk i havna og gjøre denne forurensingsfri, noe som vil bli en stor fordel for havbruket.

Hegersundet / Tennskjæret NV

Når det gjelder lokaliteten Tennskjæret NV egner denne seg godt til den utbyggingen en tenker seg i første omgang. Hvis planene om ny molo blir realisert, vil imidlertid nyttetraffikken komme til å gå ved/over denne lokaliteten i stedet for som nå, på innersiden av Tennskjæret. Det er i så fall meningen å søke om omregulering av Hegersundet til havbruksformål. Dette sundet har siden ca 1989 vært disponert som nødhavn, med 6 fortøyninger til bruk for fiskeflåten. Ved moloutbygging blir denne funksjonen overflødig, idet fiskerne i den nye indre havna får tilbud om både tryggere og mer sentrale liggeplasser.

Hegersundet er på 7-8 dekar og ligger i et stille ”hjørne” av havna, uten bebyggelse av noe slag.

Mot SV er sundet stengt av en røysmolo som tillater gjennomstrømming av sjøvann.

En blåskjellanlegg i Hegersundet lagt slik som vist på kartet, kan produsere 200 tonn blåskjell pr år. Ved innhøsting etter 3 år regner en med å kunne levere 600 tonn skjell. Anlegget er beskrevet i detalj i bilag 3.

Så vel Tennskjæret som områdene inntil Hegersundet er ifølge en tinglyst grunneiererklæring datert 5. februar 1917, avgitt for utleie til fiskeri- og næringsformål.

52.0.6 Færøy N

Denne lokaliteten er ligger mer utsatt, og en vil her velge å prøve seg fram med et mindre anlegg fra starten. Det to inntegnede anleggene til sammen kan produsere 100 tonn blåskjell pr år, 300 tonn etter 3 år. Anleggene er beskrevet i detalj på temakart.

5.20.7 Valvær

Øygruppen eies av ”Sameiet Valvær”, som benytter stedet til ferieopphold. Sameiet har på møte nylig vedtatt at en ikke er prinsipielt imot skjell dyrking i området, men vil avvente informasjon om

* hvilke konsekvenser en etablering vil få (beliggenhet, størrelse, utseende mm)

* hva som blir konklusjonen på arbeidet med Kystverneplanen

Det er sannsynligvis bare en lokalitet som er egnet til skjell dyrking på Valvær; sundet på yttersiden av Ytterøya. Dette sundet er smalt men ganske dypt, fra 25 meter ytterst, stigende til 14 meter. Et eventuelt skjellanlegg vil bli liggende i god avstand fra bebyggelsen.

Kjøløyvær, Håvær, Indre Myken (Indmyken)

Disse lokalitetene er trolig for lite skjermet for f.eks blåskjellanlegg. I anlegg der blåskjellene har etablert seg i en stille periode, kan tungsjø føre til at skjellklumpene løsner og faller av.

Det er mulig at det skjelldyrking med andre typer anlegg er mulig, f.eks neddykkete ”longline”-anlegg med kurver/kasser for skjell. Dette må utredes nærmere før en kan ta stilling til om utnyttelse kan bli aktuell.

5.20.8 Anlegg for yngelsamling

Det er meningen å søke om en eller flere lokaliteter på Myken som skal brukes til yngelsamling i sommerhalvåret. Ved å høste yngel og sette denne ut i dyrkingsanlegg etter ca et halvt år, kan kapasiteten på det enkelte anlegg økes betydelig.

Dyrking av andre skjellarter

Undersøkelser av artsmangfoldet på havbotn i og omkring Myken vil bringe på det rene hvilke skjellarter som trives best på Myken. Fra før vet vi at stort kamskjell trives meget godt, og det er grunn til å tro at også arter som østers, hjerteskjell, o-skjell og kuskjell har gode livsvilkår i og omkring Myken. Slike skjell kan dyrkes i kurver som settes ut i fjæra eller henges langs såkalte longliner. Og/eller de kan dyrkes i botnkultur.

Dyrking av mer spesielle skjell som de nevnte kan foregå på mindre lokaliteter, til dels i grunne valer og sund, og kan komme til å bety et verdifull tillegg til blåskjell dyrkingen.

5.20.9 Oppdrett av torsk

En større aktør innen norsk fiskeindustri har vist stor interesse for å etablere et anlegg for oppdrett av torsk på Myken. Videre diskusjoner er imidlertid utsatt på grunn av sykdom, men vil bli gjenopptatt i 2001.

Oppdrett av torsk i Hegersundet er spesielt interessant, idet en kan sperre av hele det 7-8 dekar store sundet og bruke det som en eneste kjempemerd. Hvis det skulle bli ønskelig å realisere en slik plan *etter* at skjell dyrking er etablert, vil en måtte søke om omdisponering av lokaliteten og flytte skjellanlegget til en eller flere lokaliteter med tilstrekkelig strømføringsavstand fra torskeoppdrettet.

Som beskrevet ovenfor vurderer en det i dagens situasjon som riktig å satse på skjell dyrking, også fordi denne utviklingen kan skje relativt raskt og dessuten styres lokalt på Myken.

TEMAKART: Myken og Valvær

6. Bestemmelser

- Arealbrukskategorier som utestenger oppdrett bør brukes med forsiktighet og etter at konfliktpotensialet er vurdert konkret.

(St.meld. nr. 48 (1994-95) om Havbruk)

6.1 GENERELT

I dette kapitlet sammenfattes kystsoneplanen med kommuneplanens arealdel. Arealplanen er bygd opp med et hovedkart, kommunedelplaner og reguleringsplaner.

Relasjonen gjelder primært hovedkartet for så vidt gjelder bindende bestemmelser, men kystsoneplanen forholder seg i prinsippet til hele kommunens areal, også det som ikke er avmerket med formål på hovedkartet.

Kystsoneplanen skal være kommunens sentrale beslutningsgrunnlag i saker som berører kommunens kyst- og sjøområder, med sikte på en bærekraftig bruk av ressurser og arealer.

Etter at kommunestyret har vedtatt kystsoneplanen vil plankart med bestemmelser ha direkte rettsvirkning. Det innebærer at arbeid og tiltak ikke må være i strid med plankart og bestemmelser, eller være til vesentlig ulempe for gjennomføring av planen (Plan- og bygningslovens §20-6). Rullering av planen skal skje minst en gang hver valgperiode (PBL § 20-1).

Ved framtidige rulleringer er målsettingen å kjøre kun en planprosess for kommunens totale areal (sjø og land), likeledes som målsettingen er å formålsbestemme de arealer en finner nødvendig for å klarlegge interesse- og brukskonflikter.

6.2 RETNINGSLINJER

I planbeskrivelsen er det på de fleste viktige samfunnsområder satt egne retningslinjer. Disse er ikke juridisk bindende, men skal være retningsgivende for den kommunale behandling av så vel enkeltsaker som andre sektorplaner. Retningslinjene vedtas som del av planen.

I registreringsarbeidet er ulike interesser kartlagt og nedfelt på egne temakart. Disse temakartene er ikke rettslig bindende, men i samme grad som retningslinjene, så skal de danne grunnlag for kommunens saksbehandling og likeledes synliggjøre for allmennheten de ulike interesser.

6.3 BESTEMMELSER INNTATT PÅ AREALPLAN-KARTET

Bindende bestemmelser knyttet opp til kommuneplanens arealdel, som omfatter kystsoneplanens landarealer:

LNF-kategori A-sone og B-sone, med tilleggskravur for områder med spesiell karakter (natur, friluft eller vilt). (samme som på kommuneplanens arealdelkart)

Områder for særskilt bruk eller vern av sjø og vassdrag (PBL § 20-4, nr. 5)

FLERBRUKSOMRÅDER - FFFNA

Flerbruksområde for fiske-, ferdsel, friluftsliv, natur- og akvakulturformål.

Dette er områder med verdi for flere brukstyper, men hvor disse generelt likestilles i forhold til hverandre. Ny akvakultur kan tillates, dersom det dokumenteres at ingen av de andre formålene blir skadelidende.

Retningslinjer for flerbruksområder

Tiltak og arbeid som er i konflikt med de dokumenterte interessene i hvert enkelt område vil ikke bli tillatt.

Hensynet til fiskerinæringen skal generelt (også i uplanlagte områder) tillegges stor vekt i konflikttilfeller.

Ved kaste- og låssettingsplasser, har fiske prioritet i den perioden fiske pågår. Annen arealbruk fortsetter som i dag.

AKVAKULTUR

Områder merket: A- blå sirkel: Områder avsatt til akvakultur

A nr. 01-35: Områder til planlagt ny akvakultur

Retningslinjer for akvakultur

Innenfor områder avsatt til akvakultur vil kommunen tillate lokalisering for oppdrett av fisk og skalldyr, såfremt anlegget ikke kommer i konflikt med gjeldende lovverk (oppdrettsloven, forurensingsloven, saltvannsfiskekloven, fiskeesykdomsloven, havneloven og reindriftsloven). De utlagte oppdrettssonene skal prioriteres ved framtidig lokalisering.

Nye lokalitetsvalg må avklares i hvert enkelt tilfelle gjennom konsesjons- og lokalitetssøknad og det skal være offentlig høring på lokaliseringen. Det er forbud mot ferdsel 20 meter fra, og fiske 100 meter fra anleggene. Inntil anlegg er etablert og tatt i bruk eller dersom det er satt ut av drift, kan ferdsel, fiske og friluftsliv foregå uhindret. Når oppdrettsvirksomhet opphører eller ikke følger de gitte vilkår, vil kommunen kreve fjerning av anlegg som er skjemmende for miljøet eller til hinder for annen bruk.

NATUROMRÅDER

Merket N.

Formålet med "naturområder" er å verne om og gjøre oppmerksom på viktige/sårbare bestander av dyre- eller plantearter.

Retningslinjer for naturområder

Tiltak og inngrep må ikke endre stedlige forhold som på en unaturlig måte kan forringe eksisterende tilstand og verdi.

Allmen ferdsel, fiske og friluftsliv kan fortsette som før.

FRILUFTSOMRÅDER

Merket: F.

Områdene er betegnet som særlig viktige da de har spesiell verdi som utfartsområder og badeplasser m.v.

Retningslinjer for friluftslivsområder

Arbeid og tiltak som kan bli hinder for utøvelsen av friluftslivet, eller redusere områdets kvalitet som friluftslivsområde vil ikke tillates.

Friluftslivsområdet vil ikke være til hinder for fiske og ferdsel.

UPLANLAGTE OMRÅDER

Uplanlagte områder omfatter av kystsonen som ikke er avsatt til spesielt formål. Dette er områder hvor det ikke foreligger spesielle planer om aktiviteter utover dagens bruk. I disse områdene er

fiske og ferdsel de viktigste aktiviteter.

De 2 områdene er Valvær-Innmyken og Nordfjorden. Valvær- Myken er uplanlagt i denne revisjonen av kommuneplanens arealdelen i påvente av sluttbehandlingen av Kystverneplan for Nordland. Nordfjorden er uplanlagt i påvente av hvorvidt oppdrettsaktiviteter kan skje i ytre deler av fjorden.

I uplanlagte områder er det ikke foretatt noen avklaring mellom de ulike interessene. Søknader om eventuell utnyttelse av området avklares gjennom det aktuelle lovverk.

->Slutt

Laksevarp som tilleggsnæring

Faksimile av futeregnskap fra 1720-åra, som viser hvilke laksevarper i Helgelands fogderi som ble skattlagt. Det er 3 skattegårder i Rødøy Fierding (Tælnæs, Etzeholmen og Nord Wærnes), 2 i Lurø (Sælnæs og Oxtind) i tillegg til 2-3 gårder i Alstahaug/Vefsn og noe på Sør-Helgeland. Tilsammen var det (bare) 12 steder i Helgelands fogderi som ble ilagt laksevarp-skatt.

Både Esjeholmen og Nordværnes ble ilagt 1 riksdaler hver i årlig skatt og disse 2 laksevarpene ble brukt av sognepresten Reinholt Tostrup, mens det var gårdbrukeren selv, lensmann Anders Monssa, som hadde varpet på Telnes. Telnes-varpet ble ilagt 48 skilling (en halv riksdaler) i skatt.